

EKONOMİ

Politika

SAVAŞSIZ SÖMÜRÜSÜZ BİR DÜNYA İÇİN

Fiyatı 250 kuruş

CUMARTESİ 24 Haziran 1978

ADR... İ...nbul: Yerebatan Caddesi Taşsavaklar Sok. No 5 Cağaloğlu
An...ra : İzmir Caddesi No 20/27 Kızılay

TELEFONLAR:
İstanbul: 27 77 12 • 27 69 09
Ankara : 17 65 36 • 18 36 88

Yıl 5 Sayı 1811.

Aydın ENGIN bildiriyor

MOSKOVA

Sovyetler Birliği Türkiye'ye bu yıl 1 milyon ton gelecek yıllarda da 3 milyon ton petrol verecek

Brejnev ile Ecevit iki ülkeyi ilgilendiren konuları görüştü...

Ecevit ve Kosigin Siyasi Belgeyi imzaladılar

★ Türkiye ve Sovyet Başbakanları tarafından imzalanan Siyasal Belge, Helsinki Sonuç Belgesi ilkelerine dayanıyor

★ İki ülke Başbakanları Siyasi Belgenin yanısıra «Uzun Vadeli Ticaret ve Sanayi İşbirliği Anlaşması», «Kültür Anlaşması», «Kıta Sahanlığı Anlaşması» ve «Fır Hattı Anlaşması»nı da imzaladılar

★ Siyasi Belge içeriğinde iki ülkenin topraklarını birbirine karşı saldırı alanı olarak kullanmama ilkesi yeralıyor

MOSKOVA — Başbakan Bülent Ecevit'in Sovyetler Birliği'ni ziyaretinin üçüncü gününde, taraflarca sürdürülen resmi görüşmeler beklenenden daha olumlu sona ermiş ve «Siyasi Belge», «Uzun Vadeli Ticaret ve Sınai İşbirliği Anlaşması», «Kültür Anlaşması», «FIR Hattı Anlaşması» ve «Kıta Sahanlığı Anlaşması» Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Ecevit ve Sovyetler Birliği Başbakanı Aleksi Kossigin tarafından imzalanmıştır.

SİYASİ BELGE

İmzalanan Siyasi Belgede, iki ülkenin birbirlerinin içişlerine karışmama ve ortak yarar ilkelerine uygunluk içinde gelişen «iyi komşuluk ve dostça işbirliği ilişkilerinin daha da güçlendirilmesi» istekleri belirtilmiş, iki ülke sınırlarının iyi komşuluk ve dostça işbirliği sınırları olarak korunması konusunda görüşbirliğine varılmıştır.

Özellikle Helsinki Sonuç Belgesinde yeralan ilkelerin iki ülke arasındaki ilişkilerde ve bu ilişkileri pekiştirmede uygulanması öngörülen siyasi belgede, yine Sonuç Belgesinde yeralan «Tehdide veya kuvvet kullanmaya başvurmama ve topraklarının diğer devletlere karşı saldırı ve yıkıcı faaliyetler için kullanıl-

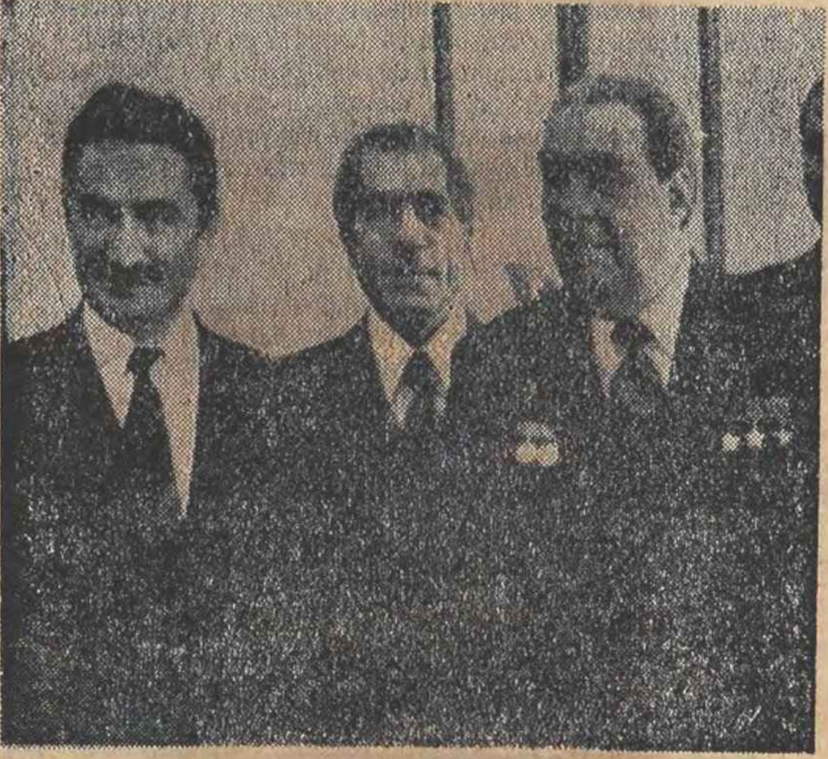
(Devamı Sa. 7. Sü. 2'de)

İzlenim

Kremlin'deki Lenin tablosu

Dün geçtiğimiz notlarda, resmi akşam yemeğinden önce ve-

(De. S. 7. Sü. 4'de)

Başbakan Ecevit Brejnev ile..

ECEVİT'İN GEZİSİNİN YANKILARI

"Türkiye - SSCB ilişkilerinin gelişmesi çok sevindiricidir,,

★ Başbakan Bülent Ecevit'in SSCB'ye yaptığı resmi ziyaretle ilgili olarak Moskova Radyosu tarafından yayınlanan yazıda, Batı propagandasının yalan üstün yalan yağdırarak ülkelerimizi birbirinin karşısına çıkartmaya çabaladıkları kaydediliyor ve amaçlarının Türk milletini korkutmaya kalkışan bir propaganda olduğu belirtiliyor.

İSTANBUL (İSTA)

Başbakan Bülent Ecevit'in Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği ziyareti nedeniyle Sovyetler Birliği'nin tüm basın-yayın organları, bu ziyareti baş sırada vermeye devam ediyorlar. Moskova Radyosu'nun Türkçe yayınları, Türkiye - SSCB arasındaki ekonomik, ticari ve siyasi ilişkilerin dökümünü yapıyor. Ayrıntılı bilgiler veriyor. «Kremlin'de başlayan görüşmelerin başarılı olmasını candan dileriz» ifadesiyle başlayan bir yorumsal yazıda, her iki ülkenin aralarındaki

(Devamı Sa. 7. Sü. 1'de)

"Türkiye - SSCB dostluğu daha gelişecek, zenginleşecek,,

★ TKP'nin Sesi Radyosu tarafından yayınlanan yorumsal yazıda, ulusal kurtuluş savaşı günlerinde emperyalist ülkeler topraklarımıza daldıklarında, varlığımızı tehlikeye soktuğunda dost elini uzatan tek ülkenin genç Sovyet Devleti olduğu kaydedilerek, SSCB'nin tek bir politik koşula dayanmayan dostça yardımlarının, Türk - Sovyet dostluğunun sarsılmaz bir anıtı olduğu belirtildi.

İSTANBUL, (İSTA)

Türkiye Komünist Partisi'nin Sesi Radyosu, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Bülent Ecevit'in SSCB'ye yaptığı resmi görüşmelerle ilgili olarak yayınladığı bir yazıda, son yıllarda iki ülke arasındaki ilişkilerde önemli gelişmeler olduğunu kaydetmiş, imzalanan ekonomik ve ticari anlaşmaların yanısıra, değişik düzeylerde karşılıklı heyetlerin gidip gelmesinin, gelişen bu işbirliğinin somut kanıtları olduğunu belirtmiştir.

(Devamı Sa. 7. Sü. 1'de)

141 ve 142 UYGULAMALARI YOĞUNLAŞTI

Demokratik hak ve özgürlüklerin geliştirileceği yolundaki vaatlere ve demokratik kamuoyunda, bu çağdışı yasa maddeleri konusunda beliren tepkilere rağmen, son günlerde 141-142 uygulamalarının yoğunlaştığı, 141 ve 142. maddelerden açılan soruşturma ve davaların sayısında artış gözlendiği tespit edilmiştir.

İGD Mersin Şubesi yöneticileri halen 141 ve 142. maddeden açılan davadan tutuklu bulunmaktadırlar. «TKP Konya Konferansı-Belgeler» kitabının yayıncısı Ahmet Kardam hakkında açılan dava ise ağır cezada sürmektedir. Öteyandan, özellikle gazetemiz sorumluları ve yazarları hakkında açılan soruşturmalarda da son günlerde önemli bir artış

141-142'nin Ceza Yasasına girmesinin 42. yılında demokratik güçlerin tepkisi artıyor

Av. Orhan Apaydın

Özellikle son iki aydır, 142'nci maddeden yani propaganda yapma «suç»undan açılan soruşturmaların 141'nci maddeye, yani örgüt suçuna dönüştürülmesi gibi, teamül olmayan durumlar yanında, 142'nci maddeden soruşturma ve dava açılmasının da bazı savcılık ve mahkemelerde hız kazandığı dikkati çekmektedir.

1 Mayıs gösterileri sırasında Türkiye Komünist Partisine özgürlük isteyen pankartlar taşındığı iddiasıyla açılan soruşturmalar hiçbir isnad belirtilmeden sürdürülürken, TKP Programını yayınlayan Ürün Yayınları sorumluları için açılan soruşturma da 142. maddeden 141. maddeye dönüştürülmüştür. Mart döneminde uygulanan yayın organları, kitap ve dergiler etrafında örgüt soruşturma ve davaların benzerleri ise sıklaşmaya başlamıştır.

görülmüştür.

Faşist dönem İtalya'sının ceza yasalarından alınan ve TCK'ya girdiği 1936 yılından bu yana sürekli olarak ağırlaştırılmış bulunan 141 ve 142. maddeleri, burjuva demokrasileri için bile son derece «çağdışı ve benzerine az rastlanır yasalar» olarak niteleyen demokratik örgüt temsilcileri, demokrat kişi ve güçler, 141-142. maddelerin kaldırılması yolundaki istemlerini yoğunlaştırmaktadırlar.

KONUYLA İLGİLİ HABER VE YAZILAR 4. SAYFAMIZDA

Özgürlükleri istemek suç sayılabilir mi?

«1 Mayıs'ta atılan sloganlarda suç unsuru yok»

4. SAYFADA

Olmayan demokratik hak ve özgürlükleri istemenin «suç» sayılıp sayılmayacağı konusu, Türkiye Komünist partisi'ne özgürlük, işçi sınıfının kendi siyasal örgütünü yasallaştırması önündeki engellerin kaldırılması yolundaki istemlerin kovuşturmaya uğratılmasından sonra daha da güncellik kazanmıştır.

1 Mayıs'ta, 1 Mayıs gösterilerinin yapıldığı alanda işçi sınıfı partisine özgürlük isteyen döviz, pankart ve sloganları, sermaye çevrelerinin yoğun saldırılarına hedef olmuştur. Savcılar konuyla ilgili soruşturma açmışlar, Başbakan Ecevit'in «Özgürlük isteme özgürlüğünün suç olamayacağı» yolundaki sözleri çeşitli yorum ve tepkilere neden olmuştur. Demokratik hak ve özgürlükler, özellikle de 141-142. maddeler sorunu yanında, «Özgürlük isteme özgürlüğü», Türkiye Komünist Partisi'nin özgürlüğü sorunu gündeme gelmiştir.

Özgürlükleri isteme özgürlüğünün suç olup olmadığı konusunda, yetkili hukuk ve siyaset adamlarımızın görüşlerini okurlarımıza ve demokratik kamuoyuna sunmayı, konunun açığa kavuşması bakımından yararlı görüyoruz.

"DAVADAN DÖNDÜĞÜ,, İÇİN BİR KİŞİ DAHA ÖLDÜRÜLDÜ

Gerçek dışı açıklama yapan Demirel 60 bin lira cezaya çarptırıldı

★ Demirel Başbakan olduğu 10 Nisan 1976'da yaptığı açıklamada hiç ilgisi olmayan kimseleri cinayet suçlusu olarak göstermiştir...

★ AP Genel Başkanının «katil» olduklarını iddia ettiği 3 gencin açtığı dava sonucu 10. Asliye Hukuk Mahkemesi Demirel'i 60 bin lira para cezasına çarptırdı...

İSTANBUL (İSTA)

AP Genel Başkanı Süleyman Demirel'in başkanlığı döneminde yaptığı açıklamada üç genci cinayet suçlusu olarak göstermesi üzerine açılan dava İstanbul 10. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından sonuçlandırılmış ve Demirel, 60 bin lira para cezasına mahkûm edilmiştir.

Milliyet Gazetesinin 9 Nisan 1976 günü yayınladığı faili meçhul siyasi cinayetler listesine cevap olarak 10 Nisan 1976 günü Başbakanlıkta bir basın toplantısı düzenleyen Demirel, Muharrem Çivikıran'ın katili olarak Mustafa Satış, Mustafa Hayta ve İsmail Hanay isimli gençleri göstermiştir.

Mustafa Satış, Mustafa Hayta ve İsmail Hanay, Avukatları Mustafa Özgüven vasıtasıyla, Demirel'in bu açıklaması üzerine dava açmışlardır. İki yıl süren dava

(Devamı Sa. 7. Sü. 1'de)

HABER MERKEZİ

«Davadan döndükleri» için öldürülen gençlere İstanbul'da bir yenisi eklenmiş ve Sakarya Öğrenci Yurdunda kalan «ülkücü» komandolar bir genci daha davadan döndüğü için kurşuna dizerek öldürmüşlerdir. Bu arada Ülkücü Gençlik Derneği Kocaeli Şubesi amacı dışında faaliyet gösterdiği için valilik tarafından süresiz kapatılmıştır. Gölcük'te halk, faşistlerin kendi aralarındaki çatışma sonucu bir «ülkücü»nün öldürülmesi üzerine yarattıkları terör nedeniyle İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı'ya telgraflar çekerek saldırıların önlenmesini istemişlerdir.

İSTANBUL

★ Fındıkzade'de faşistlerin kalmakta olduğu Sakarya Yurdunda dün sabah meydana gelen olayda Ahmet Türkgenç adlı bir kişi davadan döndüğü için yurtta kalan faşistler tarafından yurt mescidinde kurşuna dizilerek öldürülmüştür.

Polis ilgililerinden alınan

(Devamı Sa. 7. Sü. 4'de)

HAFTALIK

42. yıldönümü

Özlem ÖZGÜR

Dün, yani 23 Haziran Cuma günü, şu ünlü 141-142. maddelerin «Türk Ceza Yasası»na alınışının 42. yıldönümü idi... 23 Haziran 1936 tarihinde, 141-142. maddeler, faşist Mussolini yönetiminin koyduğu «İtalyan Ceza Yasası»ndan aynen alınarak, «Türk Ceza Yasası»na aynen konmuş ve böylece, Türkiye Komünist Partisi üstünde 1922'den ve özellikle de Takrir-i Sükun Kanunu ile 1925'ten beri varolan fiili yasak, bu tarihte, burjuvazi tarafından yasallaştırılmış oluyordu...

Ve bugün Türkiye'de, toplumun demokratikleşmesi, bağımsızlık, toplumsal ilerleme ve sosyalizm savaşımının temel hedeflerinden ilki ve kesinlikle birincisi, 141-142. maddelerin ortadan kaldırılması savaşımı, tek cümleyle, «TKP'ye Özgürlük» savaşımında somutlaşmakta ve ancak bu anlamda bir değer kazanmaktadır.

Ve bu savaşım, 141-142. maddeleri ortadan kaldırma savaşımı ya da «TKP'ye Özgürlük» savaşımı, salt komünistlerin görevi değildir. Bu savaşım, tüm demokratlar, ilericiler, sosyalistler, yurtseverler için de kaçınılmaz ve güncel bir görevdir...

Kimileri, işin özünü görmemekte ya da görmemezlikten gelmekte, 141-142. maddelerin ortadan kaldırılması savaşımı, soyut, içi boşaltılmış, anlamlı olmayan, salt bir fikir özgürlüğü savaşımına indirgenmektedir... Oysa 141-142. maddeler, ister örgütlenme özgürlüğü açısından ele alınsın, isterse belli bir dünya görüşünü savunma açısından ele alınsın, özünde sınıf savaşımını yasaklamakta, yalnız ve yalnızca bu amaçla hayata geçirilmiş bulunmaktadır...

Son çözümlemede, sınıf savaşımını yasaklamanın, hayatta somutlanan biçimini de, hiç kuşku yok, «İşçi Sınıfı Partisi» üzerine konan yasak oluşturmaktadır... Ve 141-142. maddelerin ortadan kaldırılması savaşımı da işte bu nedenle, TKP'ye Özgürlük savaşımıyla özdeştir...

Bir de şu var: Bilerek ya da bilmeyerek ama çoğu kez bilerek kimileri, «Neden 42 milyona özgürlük değil de, yalnızca 'TKP'ye Özgürlük'» diye soruyorlar... Çünkü, 42 milyona özgürlüğün yolu, yalnızca «TKP'ye Özgürlük»ten geçiyor da ondan... Çünkü, 42 milyonun özgür olabilmesi için önce TKP'nin özgür olması gerekiyor da ondan... Çünkü, 42 milyonun, Türkiye halkının, bağımsızlık, demokrasi, toplumsal ilerleme, sosyalizm savaşımının başarı yolu, «TKP'ye Özgürlük»ten geçiyor da ondan...

Yine bilerek ya da bilmeyerek, ama çoğu kez bilerek, «Neden yalnızca 141-142. maddeler kaldırılsın, ya da 'TKP'ye Özgürlük' belgisi öne sürülüyor da, başka madde ve yasalar değil» diye soruyor, kimileri de... «141-142. maddelerden gayri, anti-demokratik nitelikte madde ya da yasalar yok mu?» diye soruyor kimi insanlar... Var elbet... Hem de pek çok... Ne var ki, Türkiye'de, anti-demokratik madde, yasa ya da uygulama, anti-demokratik ne varsa, tüm bunların kaynaklandığı tek merkez, 141-142. maddelerdir... İşte bundan ötürü 141-142. maddeler... İşte bundan ötürü «TKP'ye Özgürlük»... Başka birşey için değil...

Kimileri de, konuya ilişkin anlamsız bir tartışmayı, bugünlerde yeniden gündeme getirmek istiyor. Türkiye'de «Özgürlükleri Savunma Özgürlüğü» var mıdır, yok mudur tartışması, yeniden gündeme getirilmek isteniyor... Bu konuda tartışılacak birşey yoktur... Söylenmesi gereken ise, açık ve ortadadır: Türkiye'de «Özgürlükleri Savunma Özgürlüğü» vardır ve bu hak yıllar önce alınmıştır. Bu konuda söylenebilecek olan tek şey budur...

«Özgürlükleri Savunma Özgürlüğü»nün olup olmadığı tartışmasının anlamsızlığı bir yana, 141-142. maddelerin altından bile çok sular akmış, hayatın pratiği bu maddeleri geçersiz kılmaya başlamış ve TKP güneşi görmüştür... 1 Mayıs 1978'de 1 Mayıs Alanında komünistler, sosyalistler, demokratlar, tüm ilericiler «TKP'ye Özgürlük» diye haykırmışlar ve 1 Mayıs 1978 bu maddelerin hayatın pratiği ile uyuşmadığının önemli bir göstergesi olmuştur... Ve de 141-142. maddeler çok kısa bir süre içinde tümüyle tarihin çöplüğüne atılacak ve bu kara leke toplumun üzerinden tümüyle silinecektir...

Tüm bu gerçeklere karşın, Bülent Ecevit'in dahi açık seçik Türkiye'de «Özgürlükleri Savunma Özgürlüğü vardır» demesine karşın, kimi «işgüzar» idare ve yargı temsilcisi de, bugünlerde bu özgürlükten yararlanan kimseler hakkında kovuşturma açmakla meşguller... Ya bunlara ne demeli... Bunlar için söylenecek çok şey yok... Şu söylenebilir ki, tarihin tekerleğini geri çevirmek olanaklı değildir... Olsa olsa, tarihin tekerleğinin gerisinde kalanlar olabilir... Ve her dönemde de olmuştur...

YORUM

Oya BAYDAR

Kim kazandı Kim kaybetti (2)

1920'lerin, 1930'ların sonlarına kadar süren Sovyet dostluğu ilkesinin yerini Sovyet düşmanlığına bırakması sürecinde, kimler kazandı kimler kaybetti? Bu sorunun cevabı Türkiye egemen güçlerinin, işbirlikçi burjuvazinin emperyalizmle bütünleşme, emperyalizmle işbirliği kurma tarihinden ayrılamaz.

Türkiye'nin çeşitli sudan bahane ve gerekçelerle Sovyet düşmanlığı ve Sovyet fobisi içine düşürüldüğü günler, aynı zamanda, artık biraz biraz palazlanmış olan yerli sermayenin emperyalist tekellerle, emperyalizmle içli dışlılığa en önemli adımları attığı günlerdir. Emperyalistleri her zaman korkutmuş olan Türkiye-Sovyetler dostluğunun ,iyi komşuluk ilişkilerinin ve 1920'lerin anılarının belleklerden silinmesi, işbirlikçiler için vazgeçilmez bir koşuldur. Bu amaçla en büyük yalanları, en büyük tahrifatı yaygınlaştırmaktan çekinmemişler; içerde işçi sınıfı ve emekçi kitleler üzerinde baskılarını yoğunlaştırıp anti-komünizmi görülmemiş boyutlara çıkarırlarken, dış politikada da, Türkiye halkını emperyalizme satarak Sovyet düşmanı propagandayı iş edinmişlerdir. Çünkü 1940'lar sonrasında Türkiye egemen güçleri artık zorunlu yerlerini çoktan seçmişler, o yeri sağlamlaştırmaya çalışmaktadırlar. O yer, emperyalizmin göbeğidir.

Böyle bir tutumdan, Sovyet düşmanlığından, anti-komünizmden egemen güçlerin, işbirlikçi sermayenin, gerçekten de büyük yararları, büyük çıkarları olmuştur. Sömürü düzenlerini sağlamlamışlar, bir avuç azınlık tüm ülkeyi ve devleti ele geçirerek kapkaççı, işbirlikçi, bağımlı bir kapitalizmi ülkeye yayma ve tatlı karlar elde etme fırsatı bulmuşlardır. Bugünün büyükbaş sermayecileri hep bu yollardan geçerek gelmişlerdir bulundukları yere. Burjuvazi, hele hele tekelci işbirlikçi büyük burjuvazi, sınıf güdüsüyle nelerden sakınması ve nasıl bir propagandaya hız vermesi gerektiğini hemen bulmuş ve bu konuda, yıllar boyunca, oldukça da başarılı olmuştur. İçte anti-komünizm, dışta anti-Sovyetizmle, işçi sınıfı ve emekçi kitlelerin bilinçlenip örgütlenmesini tümüyle engelleyemese de elinden geldiğince geciktirmiş saptırmaya çalışmıştır. Taa ki, toplumsal sınıfsal gelişmeler, içinde bulunduğumuz dönemde, işbirlikçilerin, tekelcilerin güçlerini ve engelleme çabalarını aşana kadar; taa ki, işçi sınıfı hareketi, tüm yalan propagandaların gerçek yüzünü ışıklı gün altında görmeye ve göstermeye başlayana kadar...

Sovyet düşmanlığından kimlerin yararlandığı, kimlerin bu düşmanlığı, ellerindeki sözde tarihçi aslında ajan olan kişilerden, denetimleri altındaki tüm kitle haberleşme araçlarından, ve de bunlarla yetinmeyip zindanlardan işkenceden, darağacından yararlanarak körükledikleri ortadadır. Bundan kârları çıkarları da ortadadır. Emekçi kitleler uyanmasın, bilinçlenmesin, kendi sınıfsal çıkarları doğrultusunda örgütlenmesin.... Emperyalist tekellerin kenarından köşeciğinden kırpılan ,işbirlikçi tatlı kâr muslukları kapanmasın...

Ecevit'in Sovyetler Birliği gezisi, imzalanan ortak belge, aslında Türkiye'de işçi sınıfında, emekçi kitlelerde güçlenen bir uyanış ve bilinçlenmenin de sonucudur. Sömürücü egemen güçler özellikle de bunların en «ileri görüşlüleri», artık kaba komünizm düşmanlığının, kaba Sovyet düşmanlığının geçerli akçe olmadığını anlamaktadırlar. Değişen dünya koşullarında özellikle sosyal demokrat iktidarlar, merkezci hükümetler, Sovyetlerle de iyi ilişkilere özen göstermektedirler.

Türkiye halkı dostunu düşmanını iyi tanımaya artık başlamıştır. Ecevit'in Sovyetler Birliği gezisinin sonuçları, Sovyet düşmanlığı dönemine yıllardan bu yana en ciddi ve resmi «son» noktasını koyarken, Türkiye halkının uyanışını ve istemlerini de dile getirmektedir. Bu istem, barıştır, bağımsızlıktır, özgürlüktür. İlerlemedir...

GEÇMİŞTE BUGÜN — 24 HAZİRAN

Hazırlayan: Hüsnü MAHLI

TÜRKİYE-SOVYET RUSYA DOSTLUĞU

★ **Başkanvekilimizin son beyanatı Moskova'da memnuniyet uyandırdı.**

Sovyet İzvestia Gazetesi Türkiye Başvekili İnönü'nün Türkiye Büyük Millet Meclisinde Türk - Sovyet dostluğunun son zamanlarda daha samimi olduğu hakkında söylediği sözlerin sürekli alkışlarla karşılandığını kaydederek diyor ki:

Bu hal ve Türk matbuatının müteaddid makaleleri Türk - Sovyet dostluğunun Türkiye Cumhuriyeti'nin hükümet ve parlamento muhalifleriile diğer muhaliflerin de mazhar olduğu sempatiyi gösterir. Bu dostluk ahvale uygun bazı siyasi binezonlar sayesinde yaratılmış bir dostluk değildir. İki memleketin gayesi muslihane ve sakin mesaileri ni dış suikastlara karşı müdafaa ve dünya sulhu için çalışmaktır. İşte bunun içindir ki Türkiye - Sovyet dostluğu beynelmilel sulha fiili bir amil haline gelmiştir.

(24 Haziran 1937. Cumhuriyet)

BİR İŞÇİ PARTİSİ KURULMASI İÇİN TEŞEBBÜSLER YAPILIYOR

Sabık iktidar zamanında sendikacıların müstakil bir liste halinde seçimlere katılacağı ve bu yolda girişilen hareketlerin bir işçi partisinin kurulması yolunu açacağı haberi milli inkılap hareketinden sonra yeniden çıkmıştır.

(24 Haziran 1960 Milliyet)

HATAY ARTIK BİZİMDİR

Türkiye ile Suriye arasında arazi mesailini kati surette hallini ve binnetice Hatay arazisinin Türkiye'ye ilhakını tazannum eden anlaşma bugün Hariciye Vekaletinde Hariciye Vekili Saraçoğlu ve Fransa Büyükelçisi M. Musigli tarafından merasimi mahsusa ile imza edilmiştir.

(24 Haziran 1936, Cumhuriyet)

NASIR REİSİCUMHUR OLDU

Dün Mısır'da yapılan reyiâm neticesinde Mısır Anayasası tasvip edilmiş ve Başvekil Nasır Cumhurreisliğe seçilmiştir.

(24 Haziran 1956 Tercüman)

NÂZIM HİKMET VATANDAŞLIKTAN ÇIKARILIYOR

Nazım Hikmet'in vatandaşlıktan çıkarılması için meclise takrir verildiği, takririn yakında tasdik edileceği zannediliyor.

(24 Haziran 1951 Akşam)

TÜRKİYE'DE KOMÜNİZM

Londra Basın Servisinin siyasi yazarı «Türkiye ve Komünizm» başlığı taşıyan bir makalesinde:

«Komünistler Türk topraklarına sızmak için yaptıkları bütün tecrübelere karşı Türkiye'nin göstermekte olduğu sağlam cephe hürriyeti seven bütün milletlerin hayranlığını kazanmaktadır.» demiştir.

MARSİLYA'DA LİMAN AMELELERİ GREV İLAN ETTİ

Ameleler 60 ticaret vapurunu zaptederek kızıl bayraklar çektiler...

(24 Nisan 1936, Akşam)

SORUNLAR-GÖRÜŞLER

MİT-SAVAK-CIA ve Çin İstihbarat Örgütü

Ender Kâmil BOYACI

Hürriyet Gazetesinin 11 Haziran 1978 sayısında MİT'in SAVAK'la olan ilişkilerini kestiği haberi vardı. Dışişleri Bakanı Gündüz Ökçün ise, İran'ın Doğu Anadolu'yu karıştırmak niyetinde olmadığını ve İran ile Türkiye arasında dostluk, kardeşlik ve ittifak ilişkilerinin sürdüğünü açıkladı.

Geçenlerde Türkiye'ye gelen Çin Dışişleri Bakanı Huan Hua, Türkiye'nin ABD ve NATO'nun yörüngesinden çıkmaması dileğinde bulundu: 1974 yılında Çin'e giden Turan Güneş'e de o zamanki Çin Dışişleri Bakanı Teng-Hsiao-Ping «NATO'dan çıkmamalarını» öğütlemişti.

Huan Hua'nın Türkiye ziyareti, Carter'ın «soğuk savaş cadısı» tipindeki danışmanı Brzezinski'nin Çin'i ziyaretinden hemen sonradır. ABD, Türkiye ile arasının açılmaması için Huan Hua gibileri kullanmaktadır.

Yine geçenlerde Çin'de ölen Kang Cheng isimli bir devlet görevlisinin cenaze töreninde, liderlerden biri, ölen şahsı överek, bu şahsın tüm dünyada Çin'e bağlı dış örgütler kurduğunu belirtmişti. Bu örgütler Türkiye'de de kurdurtulmuş.

Bütün bunlardan sonra şunu belirtelim: Türkiye emekçi halkı, CİA, SAVAK, İsrail casusluk örgütü MOSAD, İngiliz İntelligence Servisi, Federal Alman casusluk servisleri ve Pekin yönetiminin istihbarat örgütünce çembere alınmak isteniyor.

Askeri Yargıç Binbaşı Yaşar Değerli'nin arabasına konan bombanın arkasında KAWA adlı bir örgütün, CİA'nın ve SAVAK'ın parmağı vardır. Doğu Anadolu'da 1925'lerin Şeyh Sait isyanına benzer melunca oyunlar tezgâhlanmaktadır. CİA - SAVAK ve Çin istihbarat örgütü ittifak içindedirler.

SAVAK ile Çin yönetiminin gizli istihbarat örgütü, Ortadoğu'da kendilerine bağlı üsler elde etmek için birlikte savaşıyorlar. Dofar gerillalarının isyanına karşı, bunlar, Sultan Kabus'a birlikte yardım etmişlerdi. Türkiye'nin doğusunda Çin'e yakın,ABD'ye bağlı uydurma ve kukla bir devletin kurulması için, Çin ve İran gizli servisleri, Kürt burjuva milliyetçileri ile Türkiye'deki Maocu partiyi ve içinde ajanların cirit attığı Maocu şebekeleri kullanmaktadırlar.

Doğu Anadolu'da emperyalizme bağlı uydurma bir devlet kurma çabaları, 1903 yılında Amerika'nın Panama'da oynadığı oyunu akla getiriyor: Bilindiği gibi Panama, eskiden Kolombiya Federasyonu Devletine bağlı bir eyaleti. Amerikan emperyalistleri Panama bölgesinde iki Okyanusu birbirine bağlayacak bir su kanalı açmak girişiminde bulunup da, Kolombiya Hükümeti ulusal egemenlik hakkını kullanıp bunu engelleyince derhal Panama'da bir isyan çıkartılarak, Panama eyaleti bağımsız (!) bir devlet haline getirilmiş ve Amerika, kanalı açtığı gibi bu bölgede 99 yıllık bir imtiyaz da elde etmişti...

Yine Amerikan emperyalistleri, Nijerya'nın petrol çıkan alanlarında (Biafra'da) uydurma ve sahte bir devlet kurdurtmak istemişler ve Nijerya'da 1966 - 1970 yıllarında binlerce insanın ölümüne neden olan bir iç savaş yaptırmışlardır. Nijerya merkezi hükümeti, isyanı bastırarak Nijerya'nın ikiye bölünmesi planlarını boşa çıkarmıştır.

Öteyandan İran Şahı da içerde sıkışmıştır. Rahatlamak için dışarda bir macera yaratması gerekmektedir. SAVAK ajanları Türkiye'de bunun için dolanmakta, bunun için Doğu Anadolu patlamaya hazır bir barut fıçısı haline getirilmektedir. Maocular, ABD ve emperyalizm yanlısı burjuva Kürt milliyetçileri, faşist komandolar bunun için Doğu Anadolu'da provokasyanlar yapmakta, başta bulunan CHP ağırlıklı hükümeti düşürmek için bir iç savaşın, en azından bir çıban başının başlatılma noktası olarak Doğu Anadolu hesaplanmaktadır!

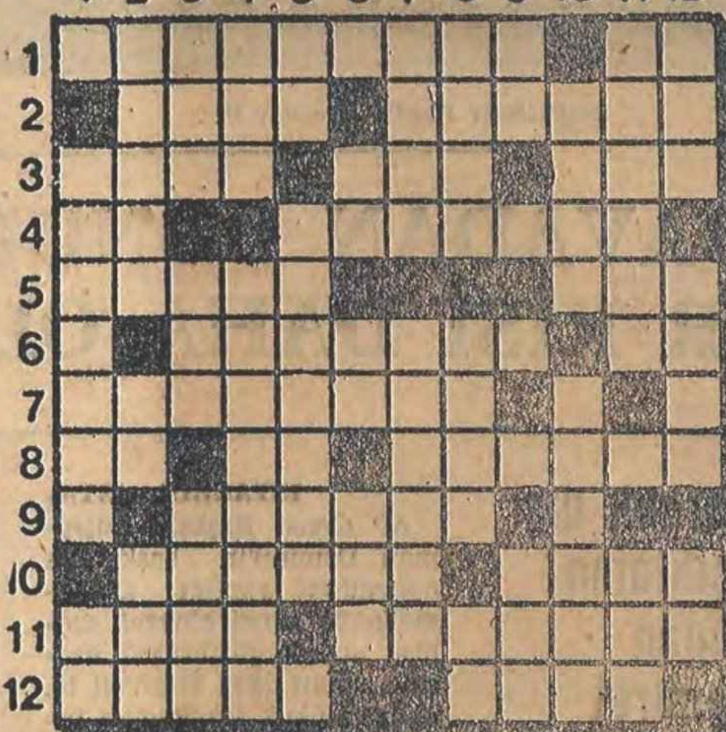
Irak'ta Barzani'nin emperyalistler hesabına çalışmalar yaptığı bilinmektedir.

Genelkurmay Başkanı sayın Kenan Evren, Yaşar Değerli'ye yapılan suikast üzerine «Gözü dönmüş bir avuç insanın yurdumuzu bölmesine asla müsaade etmeyeceğiz» diye demeç vermiştir. Bizce, klasik «bölücülük» teraneleri bir yana bırakılarak, Türkiye halkına yönelik bir suikastın varlığı teşhis edilmeli ve istihbarat örgütleri içinde yuvalanmış emperyalist ajanları saptanarak tasfiye edilmeli ve MİT'in, CİA ile, SAVAK ile Çin İstihbarat Örgütü ile, Alman ve İngiliz casusluk örgütü ve nihayet MOSAD ile tüm ilişkileri kestirilmelidir. «Komünistleri birlikte eziyoruz» teranesiyle, Türkiye halkının kanını içmeye yeminli emperyalistlerin casuslarıyla bilgi alış-verişi yapmak sona erdirilmelidir.

Üzerinde durmak istediğimiz bir başka husus da İsrail ajanlarının Maocular içinde görev yapmalarıdır. Türkiye'de legal ve illegal Maocu örgütler içinde bu ajanlar «militan» görünümüyle yer almaktadırlar. 1971'de kaçırılıp karanlık eller tarafından öldürülen ve Türkiye'deki Balyoz harekâtının başlaması için kullanılan Efrail Elrom da bir MOSAD ajanıydı. Efrail Elrom gibi bir çok ajan Türkiye'de cirit atmakta ve Türkiye'nin ilerici Arap halklarıyla dayanışmasına ve emperyalizmin boyunduruğundan kurtulmasına karşı sabotajlar ve provokasyonlar hazırlamaktadır. Maocularla siyonist ajanların işbirliği bu oyunun mizanseninden bir çizgidir.

Türkiye emekçi halkı; başta işçi sınıfımız olmak üzere tüm emekçiler, dil, din, cins, ırk ve mezhep ayrımı gözetmeksizin hep birlikte Türkiye'nin emperyalistler tarafından parçalanmasına ve şoven-burjuva bölücü ve yıkıcı akımlara karşı çıkacaklardır. Doğu Anadolu'da ve tüm Türkiye'de tezgâhlanan şeytan tuzakları da en kısa zamanda bozulacak ve hainlerin maskesi düşecektir.

BULMACA

SOLDAN SAĞA:

1 — Lenin'in «Ne Yapmalı» adlı eserinde yerden yere vurduğu, oportünizmin 20. yüzyıl başında Rus işçi hareketi için de ortaya çıkan ve günümüze kadar tüm reformcu parti ve sendikalarda etkisini önemli ölçüde sürdüren akımı - Kuzu sesi. 2 — TERSİ, Aşama - İstanbul'da bir semt. 3 — TERSİ, Yapışkan - Uluslararası Gıda Örgütü'nün simgesi - Canlı olmayan. 4 — Bir haber ajansının kısa yazılışı - Başıboş dolaşan. 5 — Angola'da emperyalistlerin desteklediği bir «kurtuluş» örgütü - Ereğli Kömür İşletmeleri'nin kısa yazılışı. 6 — Geveze - Yabancı. 7 — Çarlık Rusya'sının son dönemlerinde gericiliği ile tanınan devlet başkanı. 8 — İlgi zamiri - Dünyanın uydusu - Bir kuru yemiş. 9 — Avrupa'da bir yarım ada. 10 — Yanardağ ağzı - Eden, yapan, işleyen. 11 — Benek - Karşı gelme, mukavemet. 12 — TERSİ, Saman altından su yürüten - TERSİ, Bir hayvan.

YUKARDAN AŞAĞI:

1 — İkinci Dünya Savaşında kendi ülkelerinin burjuvazisini destekleyenlerin başını çekenlerden Karl ön adlı Alman oportünisti - Matematik'te bir sayı. 2 — Bir çalgı aleti - Boru sesi - Bir emir. 3 — İşleme - Uluslararası Çalışma Örgütü'nün simgesi - Şah mezaliminin hüküm sürdüğü bir Orta Doğu ülkesi. 4 — Cilve - Hakkari sınırları içinde Barzani kuvvetleri içinde savaşçılarının çatıştığı Kürt lideri. 5 — TERSİ, İtalya'da bir ırmak - Temizlik. 6 — Bir harfin okunuşu - Bir partinin simgesi - Kabul etmeme. 7 — Bayındırma - «Karanlık» kelimesini pekiştirmek için kullanılan bir deyim. 8 — Mitolojide Tanrılar Tanrısı - TERSİ, Saç kuvvetlenmesi için kullanılan bir tür boya - Bir harfin okunuşu. 9 — İngilizce'de «bay»ın kısa yazılışı - Parlaklık, aydınlık. 10 — Gelenek - «Fırlatsana» 11 — Soyadı «Demirağ» olan bir Hafif Türk Müziği sanatçısının adı - Uluslararası Para Fonunun simgesi. 12 — TERSİ, Böbrek hastalarının yakındıkları vücudun yaptığı madde - Kemiğin bir bölümü - Bir harfin okunuşu.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA: 1 — Krupskaya - eP. 2 — Ambar - Kuma. 3 — Anahtar - Br. 4 — İntehar - ogrA. 5 — No - La. 6 — Üt - İm - Oh ya. 7 — Nar - İKP - Laos. 8 — rK - Kaan - dnA. 9 — emüF - Ali. 10 — Rot - anlZ - skl. 11 — İnme - Arife. 12 — Kiev - Saka - Se.

YUKARDAN AŞAĞI: 1 — Kalinin - Erik. 2 — rM - nO - Armoni. 3 — ubaT - Ürkütme. 4 — Panait - Ev. 5 — sraH - IK. 6 — Halikarnas. 7 — Trampa - IRA. 8 — Nazik. 9 — Akropol - Fa. 10 — Hadise. 11 — Embriyon. 12 — Para - Asabiye.

TELEVİZYON

18.30 — LASSİE

19.30 — İSVİÇRELİ ROBENSON

Geminin gelişini kurtuluş olarak görürler.

20.30 — HABERLER

20.55 — DÜNYA KUPASI NAKLEN YAYIN

Üçüncülük karşılaşması Buenos Aires'ten naklen yayınlanacak.

22.50 — HANEDANLARIN ÇÖKÜŞÜ

Belgesel dizinin «Gizli Savaş» adlı bölümü yayınlanacak. Rusya - Almanya gerginliği devam ediyor. Her iki taraf da perişan. Alman ordularının başında Hindenburg var Rusya'da kapanmış olan Duma, yeniden açıldı. Başında hâlâ protokol var. Çar, ikazlara kulak asmıyor. Yetkilerini tanrıdan aldığını öne sürüyor Halkın ayaklanması süvariler tarafından kanlı bir şekilde bastırılınca, ordu ve halk birleşiyor. Lenin Moskova'ya dönüyor.

23.35 — GÜNE BAKIŞ

RADYOLARDAN SEÇMELER

TRT I

05.00 AÇILIŞ
07.02 Köye Haberler
10.01 ARKASI YARIN
10.30 Hafta Sonu (1)
13.00 HABERLER
15.20 Türküler
17.40 Tangolar
19.00 HABERLER
20.15 Konuşa Konuşa
21.02 Türkçe Sözlü Hafif Müzik
21.00 HABERLER
23.00 HABERLER
23.10 Cumartesiden Pazara
01.00 KAPANIŞ

TRT II

08.00 GÜN BAŞLIYOR
09.00 Gel Oyna Gül Oyna
11.00 Taş Plaklarda
11.55 Türkçe Sözlü Hafif Müzik
13.00 HABERLER
14.40 Çevre Sorunları
15.50 Folklorumuzdan
16.20 ARKASI YARIN
17.30 Yurttan Sesler
19.00 HABERLER
20.30 Haftanın Ülkesi
21.30 Erkekler Faslı
23.30 HABERLER
23.55 KAPANIŞ

TRT III

07.00 AÇILIŞ
08.00 Sabah İçin
09.45 Mine Yalçın'dan Türküler
10.30 Müzik Stüdyosundan
11.15 Öğleye Doğru
12.15 Aşıklık Geleneği
13.30 Müzik Köşesi
15.00 Günün Konseri
17.30 Müzikle Yaşayanlar
19.00 Pop 78
22.00 Gecenin Konseri
01.00 KAPANIŞ

Sovyetler Batılıların Afrika'daki müdahaleye son vermesini istedi

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Sovyetler Birliği Hükümeti, Afrika'daki durumu değerlendiren bir bildiri yayınlamıştır. Bildiride, Batılı ülkelerin Afrika'ya yaptıkları müdahaleye son vermeleri istenmiş ve bu kıtada yaratılan gerginlik tohumlarının ortadan kaldırılması çağırısında bulunulmuştur.

Sovyet Hükümetinin bildirisinde, bu gerginliğin, ABD liderliğinde bir grup NATO ülkesinin giriştiği eylemler sonucu ortaya çıktığı belirtilmiş ve ana gerginlik noktaları olarak, Afrika Boynuzu'ndaki anlaşmazlık, Angola'ya karşı girişilen askeri provokasyonlar, Zaire'ye askeri müdahale, NATO subaylarının komutasında bir Pan Afrika Gücü kurulması ve Komor Adaları'ndaki darbe gösterilmiştir.

Bildiride, Zaire'nin Şaba Bölgesinde girişilen operasyonun özellikle tehlikeli bir yapıya sahip olduğu kaydedilmiş ve bu operasyona, Batılı tekellerin bu ülkenin doğal kaynakları üzerindeki kontrolu yitirmemeleri için giriştiği belirtilmiştir.

Bildiri, Çin'in de Afrika'da gerginliği artırıcı girişimlerde bulunduğunu söylemiştir.

Bildiri, Sovyetler'in, her yerde olduğu gibi Afrika'da da ulusal kurtuluş, toplumsal ilerleme ve demokrasi için savaşım veren güçlerin yanında olduğunu belirtmiş ve bunun hiçbir çıkar gözetilmeden yapıldığını, Sovyetler'in ne bir politik tahakküm peşinde olduğu, ne bir imtiyaz beklediği ne de askeri üsler peşinde koştuğu söylenmiştir.

ŞABA'DA TOPLU KIRIM SÜRÜYOR

★ ŞABA'DAN KAÇAN ONBİNLERCE KİŞİ, MOBUTU'NUN VE YABANCI ASKERLERİN HALKI EZDİĞİNİ SÖYLÜYOR.

★ ANC, BATILILARIN ZAİRE'DE YENİ BİR SALDIRI ÜSSÜ OLUŞTURMAYA ÇALIŞTIKLARINI BELİRTTİ.

★ ANGOLA SINIRINA ZAİRE BİRLİKLERİ VE AYRILIKÇI GERİLLALAR YIĞILIYOR.

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Zaire'nin Şaba eyaletinde yerli halka karşı baskı ve toplu kırımların sürdürüldüğü bildirilmektedir.

Zaire'nin Şaba eyaletinde karşılaştığı eziyetlerden kaçarak komşu ülkelere sığınanların onbinlerce kişiyi bulduğu haber verilmektedir. Zambiya'ya geçen Şabalı göçmenler, Şaba'da askerlerin halka karşı ağır bir zulüm ve kırım uyguladığını söylemişlerdir. Yalnız son bir kaç gün içinde, Şaba'daki ayaklanmaya katıldığı iddiası ile 600 kişi tutuklanmıştır.

Bu baskı kampanyasını, «Güvenlik Konseyi» adı altındaki özel örgütün yürüttüğü ve bu harekete, NATO'nun denetimi altındaki Pan Afrika Gücünün de geniş olarak katıldığı bildirilmektedir.

Bu arada Belçika Savunma Bakanlığından yapılan açıklamaya göre Zaire'de bulunan Belçika paraşütçülerinin yakın bir gelecek içinde geri çekilmeleri düşünülmemektedir.

Bu arada, Güney Afrika halkının yasal temsilcisi olan Afrika Ulusal Kongresi (ANC) liderlerinden Oye Ele bir açıklama yaparak, Batılı ülkelerin Afrika kıtasındaki durumu giderek gerginleştirdiklerini söylemiştir. Ele, ABD liderliğindeki emperyalist güçlerin, Afrika ülkelerinin birliğini baltalamaya ve onları birbirlerinin karşısına çıkarmaya çalıştıklarını belirterek, emperyalistlerin ırkçı rejimleri güçlendirdiklerini, ırkçı ülkelerle komşu bulunan cephe ülkelerine saldırmak üzere Zaire'de yeni bir üs oluşturmaya çalıştıklarını söylemiştir.

Bu arada Angola Savunma Bakanlığından yayınlanan bir bildiride, Batılı ülkelerin Zaire'ye yaptıkları müdahaleden ve Pan Afrika Gücünün kurulmasından sonra Angola'ya karşı saldırı tehditlerinin arttığı bildirilmiştir. Bildiride, bu müdahaleden sonra Güney Afrika ve Zaire uçaklarının Angola semalarını sürekli olarak ihlal etmeye başladıkları açıklanmış ve Zaire birliklerinin ve Angola'nın ayrılıkçı güçlerinin Angola sınırlarında yığılmaya başlamalarına dikkat çekilmiştir.

Bu arada ırkçı Rodezya silahlı güçleri, cephe ülkelerinden birisi olan Botswana'ya silahlı bir müdahalede daha bulunmuştur. Rodezya birlikleri Botswana sınırını geçerek bazı sivil yerlileri öldürmüşlerdir.

Öteyandan İngiltere Dışişleri Bakanlığından yapılan bir açıklamada İngiltere Hükümetinin Somalinin silah talebini inceleyeceği belirtilmiştir.

İngiltere Komünist Partisi yayın organı Morning Star'a bir demeç veren Küba Dışişleri Bakanı, Batılı propagandanın Küba'nın Afrika ülkelerinin içişlerine karıştığı yalanlarını bir kez daha reddetmiş, Angola ve Etiyopya'ya gönderilen Küba askerlerinin, bu ülkelerin hükümetlerinin talebi üzerine gönderildiğini belirtmiştir.

olaylar ve gerçekler

bilge dicleli

Er ya da geç

23 Haziran 1977 tarihli gazeteler, Başbakan Bülent Ecevit'in, Sovyetler Birliği'nde Sovyet toplumunun itici gücü, Sovyet proletaryasının ve halkının öncüsü, dünya işçi sınıfının en yakın bağlaşığı ve ulusal kurtuluş savaşlarının yakın destekçisi Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri Leonid Brejnev tarafından kabul edildiğini yazıyordu.

Bu tarih bize, başbakanın bir başka dış gezi dönüşü, NATO ve BM toplantıları dönüşü, Roma Havaalanında düzenlediği basın toplantısını anımsattı. Bu basın toplantısında yabancı gazeteciler, başbakana, Türkiye Komünist Partisi üzerindeki yasağın kaldırılıp kaldırılmayacağını sormuşlardı. Ecevit ise bu soruya: **«Toplum hazır değil. Ayrıca da komünist olmasalar bile, Türkiye'de işçi partileri var»** biçiminde yanıtlar vermişti.

Başbakanın Roma Havaalanındaki basın toplantısını anımsamamızın elbette bir neden var. Çünkü gazetelerin Ecevit'in Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri ile görüştüğünü yazdığı tarihte, 1936'nın 23 Haziranında bir başka gazete, Resmi Gazete, işçi sınıfının düşünme ve örgütlenme özgürlüğünü engelleyen 141 ve 142. maddelerin Türk Ceza Kanununa girdiğini yazmıştı.

İşin ilginç yanı, Roma Havaalanında başbakana Türkiye Komünist Partisi'ne ilişkin sorular yöneltilmesi ve başbakanın da bu sorulara **«Toplum hazır değil. Komünistler olmasa bile, başkaları var»** demesidir. Çünkü bilindiği gibi o Roma, 1936'da faşist İtalya'nın merkezi, Mussolini'nin barınağıydı. Ve 141 ve 142. maddeler, Türk Ceza Kanununa faşist Mussolini düzeninin bir ürünü olarak girmişlerdi.

Roma Havaalanında başbakanın yabancı gazetecilerin sorularını yanıtlarken söyledikleri, bugün bazı çevreler tarafından da tekrarlanmaktadır.

«Toplumumuz, 141 ve 142. maddelerin kaldırılmasına, Türkiye Komünist Partisi'nin serbest bırakılmasına izin vermez,» deniyor. Ama bugün artık sınıfların varlığı, bu arada işçi sınıfının tüm toplumlarda olduğu gibi, Türkiye toplumunda da öncü rolü kimse tarafından inkâr edilemiyor. İşçi sınıfının ekonomik örgütleri, başka kısıtlamalara karşın yine de faaliyetlerini açıkça yürütmekteler. O halde işçi sınıfının politik örgütü, Türkiye Komünist Partisi üzerindeki yasağın sürdürülmesi için hiçbir neden olmaması gerekir.

«Efendim erken. Toplum hazır değil» denmekte. Ne var ki toplumun hemen her kesiminden, en başta da işçi sınıfından yükselen sesler, 141 ve 142'nin kaldırılmasını, Türkiye Komünist Partisi üzerindeki yasağa son verilmesini talep etmekte. 1 Mayıs'ta 1 Mayıs Alanında yüzbinler **«TKP'ye Özgürlük!»** diye haykırmadı mı?

«Başkaları var,» savına gelince. Komünist Partisi diğer işçi partilerinden farklıdır. Pratikte, işçi sınıfı partilerinin en kararlı, en ileri, en bilinçli kesimidir. Teoride ise, proletarya hareketinin izlediği çizgiyi, hareketin koşullarını ve sonunda varacağı genel sonuçları açıkça anlayıp uygulamasından ileri gelen bir üstünlüğe sahiptir. Faşizm tehlikesinin güncelliğini herkesten önce vurgulaması, ulusal demokratik güçlerin birliğini önermesi, bunalımdan tek çıkış yolunu, bunun yolunu - yöntemini, programını göstermesi bunun en somut kanıtıdır.

Bütün karşı savların burjuvazi adına, yani sosyal bir sınıf olan proletarya üzerinde tahakküm kurmuş bir sınıf adına ortaya atıldığı ortadadır. Onun niyeti ise, Demirellerin, Türkeşlerin attıkları çığlıkla da yankılandığı gibi, demokrasiyi genişletmek, toplumun tüm kesimlerine düşünme ve örgütlenme özgürlüğü vermek değil, tersine 141 ve 142'yi daha da kısıtlamak ve bu arada parlamentoyu bile feshetmektir. Böylesine düşünce ve niyetlerini hergün yayın organlarında, Milliyetçiler Kurultay'larında ortaya koymaktadırlar.

Ama bugünün Türkiyesi, 1936'lardan çok farklıdır. İşçi sınıfının ekonomik ve politik savaşımı, demokrasi güçlerinin mücadelesi, yurtseverlerin dirençleri dev adımlarla ilerlemekte, güçlenmektedir. Bu arada Türkiye Komünist Partisi'nin de toplumun her kesiminde gücünü, ağırlığını ortaya koyduğu gözlenmektedir. Toplumun her kesiminden 141 ve 142. maddelerin kaldırılması, Türkiye toplumunun çağdaş bir toplum haline getirilmesi, Türkiye Komünist Partisi üzerindeki yasağa son verilmesi gerektiği yolunda talepler yükselmektedir. Köylerden ve şehirlerden gelen bu kavga sesleri, bu talebin er ya da geç ama mutlaka gerçekleşeceğini gösteriyor.

'2. Dünya savaşı'nın neye malolduğu unutulmamalı,

Hitler'in Sovyetler'e saldırmasının 37. yılında Sovyet Barış Komitesi bir açıklama yaptı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Faşist Hitler Almanyası'nın Sovyetler'e saldırmasının 37. yılı nedeniyle bir açıklama yapan Sovyet Barış Komitesi, Hitler Almanyası'na karşı kazanılan zaferin çok pahalıya malolduğunu unutmama çağırısında bulunmuştur. Açıklamada 2. Dünya Savaşında Sovyetler'in 20 milyon yurttaşının öldürüldüğü, 1710 Sovyet kentinin yıkıldığı, 70 binden çok Sovyet köyünün faşistlerce yağma edilip yakıldığı belirtilmiş, tüm dünyada 55 milyon kişinin öldüğü kaydedilmiştir. Açıklamada, Sovyetler'in ve diğer sosyalist ülkelerin barışçı girişimleri sonucunda, Avrupa halklarının 30 yıldan uzun bir zamandır barış koşullarında yaşadıkları kaydedilmiş ve bundan büyük bir memnunluk duyulduğu belirtilmiştir.

İspanya Işçi Komisyonları'nın ilk yasal kongresi yapılıyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

İspanya sendikalarının birliği olan İşçi Komisyonu'nun ilk legal kongresi Madrid'de çalışmalarına başlamıştır. 2 milyon işçiyi temsilen 1500 delegenin katıldığı kongrede açış konuşmasını yapan İşçi Komisyonu Genel Sekreteri, İspanya işçi sınıfının, kapitalist sömürüye ve emperyalizme karşı barış ve demokrasi için daha başarılı bir savaş yürütebilmesi için sendikal birlik çalışmalarını yoğunlaştırmaya kararlı olduklarını söylemiştir.

bir dakika

Federal Almanya'da çıkan Bild Dergisi, Jacqueline Onassis ile İngiliz Prensesi Margaret'ten şu şekilde sözetmiş: **«New York'lu yayınevi Doubleday için çalışmakta olan Jacqueline, Margaret'i kitap yazmaya heveslendirdi.»**

kısa kısa

SELANİK

Selanik'te üç gün önce meydana gelen şiddetli depremin ardından paniğe uğrayan kent halkının şehirden göçü devam etmektedir.

Bu arada kentteki işyerlerinin açıldığı, fırınların ise sürekli çalıştığı verilen haberler arasındadır. Selanik'te kalanların hemen hemen hepsi ise evlerini terketmişler, parklar ve sokak kenarlarına çadır kurmuşlardır.

BUDAPEŞTE

Libya Halk Cemahiriyesi Halk Meclisi Genel Sekreteri Albay Muammer El-Kaddafi, 25 Haziran'da Macaristan'ı resmen ziyaret edecektir.

Albay Kaddafi, Macaristan Komünist Partisi Birinci Sekreteri Janoş Kadar ile Macaristan Devlet Başkanı Pal Losonczi tarafından davet edilmiştir.

Prag'da bulunan Kaddafi, daha önce Bulgaristan'ı da ziyaret etmişti.

BRÜKSEL

Belçika Çelik Sanayii grev nedeniyle tam anlamıyla felce uğramıştır. Ülkenin en büyük sanayi kollarından biri olan çelik sanayiindeki greve 38.000 civarında işçi katılmaktadır.

Greve neden olan anlaşmazlık konuları arasında haftalık çalışma saatlerinin 40'dan 38'e indirilmesi ve emeklilik yaşının da 65 yerine 55 olması bulunmaktadır. İşçi sendikaları, sözkonusu önlemlerin işsizliğin azaltılması bakımından da yararlı olacağını söylemişlerdir.

LUANDA

Angola Hükümetiyle, ABD, Demokratik Alman Cumhuriyeti ve Portekiz yetkilileri arasında bu hafta içinde görüşmeler yapılacağı açıklanmıştır.

Lizbon'da ise Neto'nun PorteKiz Devlet Başkanı General Eanes ile bugün biraraya gelecekleri duyurulmuştur.

MOSKOVA

Sovyetler Birliği'nde yeni jeolojik arama mevsiminin başladığı ve araştırmalara on bin jeoloji ekibinin katıldığı bildirilmiştir. Araştırmaların özellikle Batı Sibirya, Orta Asya ve Uzakdoğu'da geniş tutulduğu belirtilmektedir.

Son iki yılda bu bölgelerde, 250 taneden çok zengin doğal kaynaklar bulunduğu kaydedilmektedir.

İsrail'in ABD Kongresi'ndeki kulisini ABD Hükümetinin bir askeri danışmanı yürütüyor

ABD Kongresinde İsrail'in çıkarlarını kollayan askeri uzman Richard Perle.

★ ABD KONGRESİNDE İSRAİL'İN ÇIKARLARINI KOLLAYAN RİCHARD PERLE, ŞİRRETLİĞİ NEDENİ İLE, GANGSTER SÖZLÜĞÜNDE VE SİYASAL SÖZLÜKTE AYNI ANLAMA GELEN «ENFORCER» ADI İLE ANILIYOR.

★ HÜKÜMETİN EN YÜKSEK 12 ASKERİ DANIŞMANINDAN BİRİSİ OLAN 35 YAŞINDAKİ PERLE'YE PENTAGON GENERALLERİ BİLE «SAYGI» DUYUYOR.

★ BİRÇOK KÖPRÜ BAŞINI TUTMUŞ OLAN PERLE, ABD'NİN ORTADOĞU'DAKİ ÇIKARLARINI EN İYİ İSRAİL'İN KORUYABİLECEĞİNİ SÖYLEYEREK ILIMLI DAVRANIŞLARI «KORKAKLIK» OLARAK NİTELİYOR.

İSRAİL'İN ÇIKARLARINI KOLLAYAN KİŞİ, ABD HÜKÜMETİNİN BİR MEMURU

ABD başkenti Washington'da. İsrail'in çıkarlarını kollayan en etkin adam ne bir senatör, ne bir kongre üyesi ve ne de kulisçidir. Amerika'da, gangster sözlüğünde ve siyasal yaşantıda eş anlamlı bir sözcükle anılan bu etkin adam, hükümetin en yüksek nitelikli bir memurudur. Pis ve zorlu işleri kotarmayı içeren «Enforcer» sözcüğü, bu memurun, kısa ve ünlü adı olmuştur Washington'da. Siyasal evrenin her kesiminde, İsrail'in «tabanca tetiği» olan bu adamın adı Richard Perle'dir. Musevi çıkarlarının Amerika'daki en koyu yanlılarından kıdemli Senatör Henry «Scoop» Jackson'un resmi yardımcılarından biri olan Richard Perle, Senatonun «Silahlı Kuvvetler Kurulu»nda görevlidir.

PERLE, HÜKÜMETİN 12 ASKERİ DANIŞMANINDAN BİRİSİ

ABD başkenti Washington'da, «Amerikan politikasının görünmeyen gücü» diye anılan İsrail kulisçisi Morris Amitay, Richard Perle'nin, sarsılmaz bir köprü-başı olduğunu belirtmekten çekinmez. Kongrenin irili ufaklı düzinelerce uzman ve danışmanı arasında, İsrail'in en fanatik yandaşlarını örgütleyen Richard Perle, ünlü bir asgeri savunma uzmanı olarak biliniyor. İsrail lobisinin bir numaralı lobicisi Morris Amitay kadar kibirli ve şirret bir kimliği vardır bu ünlü görevlinin. Pentagon'un önde gelen en sert general ve albaylarıyla da çok yakın bir dostluk kurmuş olan Richard Perle, 35 yaşına karşın, kıdemli ve yaşlı askerlerden belirgin bir saygı görür. Amerikan kamuoyunca yeteri kadar bilinmeyen bu uzman, stratejik silahlar alanında hükümete öneriler sunan 12 görevli arasında bulunuyor.

«ABD'NİN ÇIKARLARINI EN İYİ İSRAİL KORUR»

1968'lerde Johnson yönetimi sırasında, İsrail'in işgal ettiği Mısır topraklarında «arazi» satın alacağını açıklayan Perle, o dönemlerde ortalığı çok karıştırmışsa da, şimdi eski söyledikleri için «şaka» sözcüğünü kullanıyor. İsrail yandaşlığını akılcı ve gerçekçi tek yol olarak tanımlayan Perle'ye göre, Ortadoğu'da ABD'nin çıkarlarını koruyacak tek devletin İsrail oluşu, ondaki yandaşlığın ana öğesi sayılabilir.

PERLE, ABD'NİN MUSEVİ ASILLI SENATÖRLERİNE SAVAŞ AÇIYOR

Aslen musevi olan Richard Perle, 1974 yıllarında özellikle kıdemli musevi asıllı senatörlere karşı açtığı siyasal savaşla siyasal çevrelerde fırtına koparmıştır. İsrail çıkarlarının, fanatizmle değil dengе ve hesapla korunacağı inancında olan birçok etkin ve emektar senatöre karşı çıkan Perle, ABD'de New York'taki musevi seçmenlerin gözbebeği olan ünlü Senatör Jacob Javists'e ve benzer senatörlere sürekli tehditler savurmuş ve onları seçtirmemek için kampanyalar açtırmıştır.

PERLE'NİN DÜŞMANLARI BİLE ONUN ALEYHİNE KONUŞMAKTAN KORKUYOR

Amerikan Kongresinde sınırsız bir etki gücü kurmuş olan Richard Perle'in, İsrail'in çıkarlarına yönelik yasaların geçmesi ve onaylanması için yürüttüğü cüretkâr tutum, giderek, ona gizli ve açık bir düşmanlar cephesi oluşturmuştur. Perle'nin şirretliğini ve çok küçlü köprü-başlarını anımsayanlar, ona doğrudan doğruya saldırmaktan çekinmektedirler. Washington'daki kulis güçlerinin ayrıntılarını ortaya koyan «Power Peddlers» adlı yapıtın yazarları Warren Howe ve Sarah Hays, nedense Richard Perle'nin düşmanlarını bir türlü konuşturmayı başaramamışlardır. Amerikan Muvesiler Kurulu -AJC- ve Bnai Brith gibi çok ün yapmış musevi örgütlerinin ılımlı ve akılcı tutumunu beğenmeyen Richard Perle, ılımlılığın, «korkaklık ve aptallık» olduğu inancındadır. Senatör Birch Bayh, Frank Church, Clifford Case, Richard Schweiker, Abraham Ribiccof, Richard Stone gibi Amerikan Senatosunun en etkin isimleriyle yakın bağlantılar kurmuş olan Perle, Amerikan politikasını egemenliğine alan Musevi kulisçiliğinin en fanatik sözcüsü olarak tanınmaktadır.

A. CENGİZ

Lübnan Devlet Başkanı, halkı, kendini yoketmek isteyenlere karşı koymaya çağırdı

BEYRUT (A.A.)

Lübnan Cumhurbaşkanı Elias Sarkis, Lübnan Radyo ve Televizyonunda bir konuşma yapmıştır.

İçsavaşın sona ermesinden bu yana ülkede hâlâ karışıklıkların hüküm sürdüğünü belirten Sarkis, periodik olarak Lübnan'da mutlaka önemli bir karışıklık çıkartıldığıa dikketi çekmiştir.

Lübnan Devlet Başkanı, devletin silahlı kuvvetlerini bir düzene sokmak için yarı yolda bulunulduğu bir sırada bu girişimin bile engellendiğini, içsavaş sonrası ülkede güvenlik sağlanmamışken bir de Güney Lübnan'a karşı İsrail saldırısının ortaya çıktığını bildirmiştir.

Lübnan'ın ve Lübnan halkının çok kötü bir dönemi geçirmekte olduğunu da belirten Devlet Başkanı, Lübnan halkının kendisini yok etmek isteyenlere ve bu konuda kendisine meydan okuyanlara, sağ kalmak istediğini ve yaşamaya devam edeceğini kanıtlaması zamanının geldiğini söylemiştir.

Vietnam'daki Çinliler baskı altında olduklarını yalanladılar

★ VİETNAM'DAN ÇIKMAK İSTEYEN ÇİNLİLERİN TAŞINMASI, ÇİN TARAFINDAN ENGELLENİYOR

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Vietnam'daki Çin asıllı insanlarla bir röportaj yapan İkeuki adında bir Japon gazeteci, Vietnam'da Çinlilerin izlendiği ve baskı altında tutulduğu yolundaki Pekin iddialarının gerçek dışı olduğunu yazmıştır. Gazeteci, kendisi ile konuşan Çinlilerin, bu gibi iddiaların yalandan başka birşey olmadığını, Vietnam'daki Çinlilere Vietnamlılarla eşit haklar sağlandığını, eşit iş için eşit ücret almakta olduklarını söylediklerini yazmıştır.

Bu arada Vietnam Hükümeti, Vietnam'dan göç etmek isteyen Çin asıllı insanların sevkedilmesi işinin Çin tarafından engellendiğini açıklamıştır. Vietnam Dışişleri Bakanlığından yapılan açıklamada, konu hakkında yapılacak olan görüşmelerin, Çin Elçiliğinin kabul edilemez talepler ileri sürmesi yüzünden uzatıldığı belirtilmiştir.

Çin tarafının, Vietnam'daki Çinlilerin ülkeden ayrılmaları için gerekli olan iznin Vietnam tarafından değil Çin tarafından verilmesi gerektiğinde ve ayrıca Vietnam limanlarına girmelerine izin verilen Çin gemilerinin buralarda belirsiz bir süre kalmalarında ısrar ettiği bildirilmektedir.

Güney Afrika KP ırkçıların baskılarını kınadı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Irkçı Güney Afrika rejiminin son ay içinde siyahlar üzerinde görülmemiş bir baskı uygulaması ve binlerce kişiyi tutuklaması üzerine bir açıklama yapan Güney Afrika Komünist Partisi, bu baskıların, ırkçı rejiminin korkusunu ortaya koyduğunu belirtmiştir. Açıklamada, ırkçı rejiminin baskı yolu ile ömrünü uzatmaya çalıştığı ancak bu rejimi yaşatmaya ne ırkçıların ne de emperyalizmin gücünün yetmeyeceği belirtilmiştir.

141-142'nin Ceza Yasasına girmesinin 42. yılında demokratik güçlerin tepkisi artıyor

141-142 ve Gençlik

Alaattin TAŞ
İGD Genel Sekreteri)

Ceza yasasında bulunan 141. 142. maddeler ülkemizde ilericilere, yurtseverlere, işçi sınıfı devrimcilerine karşı burjuvazinin yıllar boyu kullanageldiği ezgi mekanizmasının en önemli parçalarını oluşturuyor.

Ülkemizde egemen burjuvazi toprak ağaları, konumlarını koruyabilmek, anti-demokratik düzenlerini ayakta tutabilmek için işçi sınıfı ve emekçi halk hareketine her alanda saldıragelmişlerdir.

Durumun böyle olması, ulusal kurtuluş savaşı sonrası burjuvazinin egemenliği ele almasına kadar dayanır. İşçi sınıfının, emekçi katmanların kanları, canları pahasına elde edilen kazanımlara burjuvazi, toprak ağalarına dayanarak el attı. Dar, bencil çıkarlarını ön planda tutarak, kurtuluş savaşıyla elde edilen bağımsızlığı giderek daralttı. Kapıdan kovulan emperyalizm yeni yöntemlerle ekonomik, politik, askersel örgütleriyle pencereden, bacadan girdi. Ülkemiz, emperyalizmin bağımlılığı altına girdi. Ülkemizin emperyalizme bağlanması, işte burjuvazinin egemenliğini pekiştirmesiyle, anti-demokratik uygulamalara atbaşı gitti.

Burjuvazi - ağa ikilisi egemenliği alış sürecine, emperyalizme karşı savaşan halk güçlerini arkadan hançerlemekle başladı. Daha sonraları işçi sınıfı partisi özel bir yasayla yasaklandı. Yine işçi sınıfının en doğal hakkı olan grev hakkı, «takriri sükûn» adlı yasayla gaspedildi. Egemen güçler, dünyada faşizmin güçlenmesine ve Avrupa'yı, halkların zindanına çevirme sürecine koşut olarak, ezgi makinelerini faşist yöntemlerle donatmaya koyuldular. İşte bu sürecin en önemli noktası, Haziran 1936'da faşist İtalyan ceza yasasından aktarılan «Sınıf temeline dayalı örgüt kurmayı» yasaklayan 141. madde ile «propagandayı» yasaklayan 142. maddelerdir.

Egemen güçler değişik dönemlerde bu yasa maddelerini kapsamını daha da genişleterek ve yeni hükümler ekleyerek günümüze değin ilerici kişi ve kuruluşlara karşı uygulayagelmişlerdir. İlerici, devrimci kişiler hep bu yasalara dayanılarak yargılanmış, zindanlara atılmış, kuruluşlar ise yine bu yasalara dayanılarak kapatılmıştır.

Bu nedenle burjuvazi bu yasalar aracılığıyla en doğal bir hak olan «Düşünme ve örgütlenme özgürlüğü»nü gaspetmiştir. Bu durum işçi sınıfı ve diğer tüm emekçi katmanlar için olduğu gibi gençlik için de böyle olmuştur. Gençlik örgütleri bu yasalara dayanılarak kapatıldı. Genç yaşta insanlar zindanlara atıldı.

Bugün gençlik örgütü yöneticileri hakkında bu yasalara dayanılarak açılan davaların mahkumiyet tutarı 100 yılları aşıyor.

Bütün bu nedenlerden dolayı 141. 142. maddelerin kaldırılması, 42 milyonluk insanın istemi olmuştur. İlerici yurtsever kişiler ve kuruluşların 141. 142. maddelerin kaldırılması doğrultusunda savaşım vermeleri onlar için ertelenmez birincil bir görevdir.

Türkiye demokratik kamuoyu, faşist rejim ve yasalardan aktarılma 141, 142. maddelerin kaldırılmasını istiyor ve bu istemini yıllardan beri dile getiriyor. Türkiye demokrasi güçlerinin ve demokrasi savaşımının 1978 yılında vardığı yeni düzey ve boyutlar, 141, 142'nin kaldırılmasını, demokratik hak ve özgürlüklerin tam olarak sağlanmasını zorunlu, gerekli ve ertelenmez kılıyor. Demokratik örgüt temsilcileri 141-142. maddeler konusunda ne diyorlar?

MUSTAFA ÖZGEN
POL-DER GENEL BAŞKANI)

Siyasal suçu kabul etmiyoruz... Düşünce suçunu kabul etmiyoruz.. ve bunların önüne konan engellerin kaldırılması ve özgürlüğün geliştirilmesi için her türlü olanağın yaratılması, hazırlanması geliştirilmesinden yanayız......

AYKUT GÖKER
(TÜTED GENEL BAŞKANI)

Ceza yasasının 141 ve 142'inci maddelerinin kaldırılması tüm demokratik güçlerin gündeminde olan bir konudur. Bu amaçla verilen mücadele önemini korumaktadır. Ama daha da önemli olan husus demokratik toplumsal muhalefetin toplumsal mücadelenin, yani toplumsal hayatın bizzat kendisinin bu maddelerin kaldırılmasını getirip dayanmasıdır. Kanımca bu aşamaya gelinmiştir ve bu mutlaka başarılacaktır.

ERKAN OYAL
(TRT-DER GENEL BAŞKANI)

İtalya'nın faşist Mussolini döneminden arta kalan Türk Ceza yasasının 141 ve 142'inci maddelerinin tek amacının düşünceye zincir vurmak olduğu açıktır.

Çağdaş çoğulcu demokrasinin en önemli halkalarından birisinin bu yolla siyasal savaşımdan silinmesinin bir değer taşıdığı kanısında değilim. Özelikle işçi sınıfı ve tüm çalışanlar üzerinde gerici ve faşist iktidarların bu maddeleri bir baskı aracı olarak kullanmalarını mazur gösterecek bir kanıt olduğu inancında da değilim. Çağdaş demokrasinin ancak 141 ve 142'inci maddelerin ceza yasasından kaldırılmasıyla olanaklı bulunduğu kanımı vurgulamak isterim.

NİZAMETTİN BARIŞ
(TÜM-DER GENEL SEKRETERİ)

«Burjuva demokrasisi ile yönetilen ülkelerde 141 ve 142. maddelerin benzerlerine rastlamak mümkün değildir. Mussolini İtalyası döneminde alınan bu maddeler işçi ve emekçi sınıf ve tabakaların gerek örgütlenmeleri ve gerekse mücadelelerini engellemk için burjuvazi tarafından kullanılmaktadır.

Ancak bu anti-demokratik maddelerin varlığına rağmen başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçilerin mücadelesi yükselmektedir. Bu mücadele politik düzeyde olduğu gibi demokratik kitle örgütleri düzeyinde de etkinliğini sürdürmektedir. Bağımsızlık demokrasi ve sosyalizmden yana tüm kişi ve kuruluşlar mücadelelerini burjuvazinin icazetine bırakmamaları, tüm anti-demokratik yasalara ve uygulamalara karşı savaşmaları gerekmektedir.

141 ve 142 ve diğer anti-demokratik yasa hükümlerine karşı mücadele insanlığın onur mücadelesidir. Bu mücadelede burjuvazinin tüm gerici özlemleri gerileyecek işçi ve emekçilerin örgütlü birleşik mücadelesi başarı kazanacaktır.

HASAN AYHAN
(GENEL-DER GENEL BAŞKANI)

«Tüm ulusal demokratik güçler demokratik bir ortamın koşullarını yaratmak için çalışmaktadırlar. Bunun da en başında işçi sınıfının siyasi örgütlenmesine konan yasağın kaldırılması gelir. Geniş kitleler ekonomik savaşımla siyasal savaşımın ayrılmazlığını görüyor. Biz de bütün demokratik güçlerin bu isteğinin yanında yer almayı bir demokratlık ve yurtseverlik görevi sayıyoruz.»

HASAN FEHMİ MAVİ
(TÜS-DER GENEL BAŞKANI)

Ülkemizde işçi sınıfının siyasi hareketinin gelişip güçlenmeye başladığı yıllarda, 1936'larda emperyalist unsurların özellikle Avrupa'da faşizmi kurumlaştırıp sömürüsünü sürdürmek için, aynı gelişimi ülkemizde de kurumlaştırmak için 141 ve 142 ceza yasalarını çıkardılar.

141 ve 142 maddelerin 42 yıldan beri Türkiye İşçi Sınıfının başında demoklesin kılıcı gibi tutulması ve işçi sınıfının kendi partisinin açıkça faaliyet göstermesini, işçi sınıfının ideolojisini açıkça kitlelere ulaştırmasını önleme çabaları artık boşlukta kalmıştır. Türkiye İşçi Sınıfı faşist İtalyan ceza yasalarından alınan 141 ve 142. maddelerin yırtılıp atılmasını sağlayacak güç ve kararlılığa ulaşmıştır.

Tüm ulusal demokratik güçlerin 141 ve 142. maddeler gibi faşist maddelerin kaldırılması için güç ve eylem birliği içine girmeleri zorunluluktur.

Av. ORHAN APAYDIN
(İSTANBUL BARO BAŞKANI)

"1 Mayıs'ta atılan sloganlar Anayasaya aykırı değildir,,

★ **Türk Ceza Yasasına faşist İtalyan Ceza Yasasından alınan 141 ve 142'nci maddeler, pratikte işçi sınıfının bilimsel öğretisi yolunda parti kurulmasını yasaklamaktadır.**

★ **Eğer demokratsanız, burjuva demokrasisine inanıyorsanız, bu anlayış içinde, İşçi Sınıfının Partisi'ni kurma hakkını da savunacaksınız.**

Çoğulcu demokratik anlayış büyük Fransız düşünürü Voltaire'den kaynaklanan bir ilkeye sahiptir. Bu ilke, insanın doğruluğunu kabul etmediği düşünceleri dahi açıklama hakkını savunmak, bu hakka saygı göstermek biçiminde ifade edilebilir. Anayasalarda ve Uluslararası insan hakları sözleşmelerinde yeralan temel insan hakları ve özgürlükleri arasında özellikle düşünce özgürlüğü başta gelir. Düşünce özgürlüğü de düşünceyi açıklama unsuru ile bir anlam kazanır. Düşünce özgürlüğü, düşünceye dayalı örgütlenme haklarını da içermektedir. Örgütlenme hakları temelinde düşünce özgürlüğüne dayalıdır.. Çoğulcu bir düzende düşünceler arasında çelişkiler olması, farklılıklar olması doğaldır. Çoğulculuğun anlamı da bunu ortaya koyar. Başkalarının düşüncelerine inanmasanız bile, başkaları için açıklama hakkını sonuna kadar savunacaksınız. Örneğin, Büyük Fransız düşünürlerinden Jean Paul Sartre, Fransa'da birkaç yıl önce hükümet tarafından kapatılan ve yayını kendisine ters gelen dergiyi kolunun altına alarak Paris sokaklarında satmıştır. Sartre bu davranışı ile Voltaire'den gelen geleneğe sahip çıkmıştır.

Düşünce özgürlüğünü yalnız kendi düşüncen için savunmayacaksın, kendinden farklı düşünenler için de savunacaksın. Bunun yanında düşünce özgürlüğüne dayalı örgütlenme hakkı, özellikle sosyal sınıflara ait, sosyal sınıfların hak ve çıkarlarına dayalı örgütlenme hakkını da savunmak aynı şekilde gözönüne alınmalıdır. Bir kişi burjuva sınıfına mensup olabilir, fakat işçi sınıfının örgütlenme hakkını savunabilir. İşçi sınıfının örgütü ister sosyal demokrat nitelikte olsun, ister bugünkü anlamda sosyalist partiler niteliğinde olsun, isterse de Marksist-Komünist parler niteliğinde olsun işçi sınıfının örgütlenme hakkını savunmak, işçi sınıfı partisinin inançlarına sahip olmayı da gerektirmez; bu inançların propagandasını yapmak anlamına da gelmez.. Yapılan şey nedir? Çoğulcu bir demokratik düzende sınıflar açısından da çoğulculuk dikkate alınmalıdır. Yalnız burjuva sınıfına siyasal örgütlenme hakkını tanımayıp, işçi sınıfına da kendi bilimsel öğretici doğrultusunda örgütlenme hakkını tanıyacaksınız. Eğer demokratsanız, burjuva demokrasisine inanıyorsanız, burjuva demokrasisi anlayışı içerisinde, işçi sınıfının partisini kurma hakkını da savunacaksınız. Bu çerçeve içinde 1 Mayıs olayı incelendiğinde 1 Mayıs günü gösteri sırasında işçi sınıfının partisini kurması hakkı sloganlarla ortaya atılmış ve gösteriye katılanlar tarafından savunulmuştur. Bunu savunanların tümünü işçi sınıfı öğretisini benimseyenler olarak kabul etmek mümkün değildir. Mümkün olsa bile mantıken bu şekilde düşünmeyenler olduğunu da dikkate almak gerekir. Kişi bu düşünceye sahip olabilir, bu düşüncesini işçi sınıfının örgütlenme hakkını savunmak şeklinde ortaya atarsa bunu suç olarak kabul etmek ciddiye alınacak bir görüş olamaz. Türk ceza yasasına faşist İtalyan ceza yasasından alınan ve işçi sınıfının siyasal partisini kurmak hakkını yasaklayan, bunu önleyen 141 ve 142'inci maddeler açısından sorun ele alındığında, 141'inci madde pratikte işçi sınıfının bilimsel öğretisi yolunda parti kurmasını yasaklamaktadır. Dinamik yorumla ben aksi düşüncedeydim. 141 bunu engellemiyor. Fakat pratik de uygulama bu şekilde ortaya çıkıyor.

Bu gün Türkiye'de yansız kişiler, sadece objektif olarak çoğulcu demokratik sistemi benimseyenler 141'inci maddenin kalkmasını açıkça savunuyorlar. Eğer 1 Mayıs günü işçi sınıfının partisini kursun diyenler 141-142'inci maddedeki suçu işlemişlerse, Türk Ceza yasasının 141-142'inci maddelerinin kaldırılmasını isteyenlerde suç işlemiş olurlar. Çünkü sonuç olarak, 141 ve 142'inci maddeler kaldırılsın demekle işçi sınıfı siyasal partisini kursun demektedirler. 1 Mayıs'ta bu somut olarak ifade edilmiş, hem 141-142 kaldırılsın denmiş hem de işçi sınıfı siyasal partisini kursun denmiştir. Türkiye Komünist Partisi adlı partinin legalize olması yasallaşması istenmiştir. Ve işçi sınıfı siyasal partisini kursun demek suç değilse ki, savcılar bunu suç kabul etmiyorlar, Türkiye Komünist Partisi yasallaşsın demek de suç olamaz.

Burada yapılan şey Türkiye Komünist Partisinin fikirlerinin doğru olduğu şeklinde değildir, bu örgütün yasa dışı bırakılmamasının, yasallaşmasının istenmesidir. Netice itibari ile 141-142'inci maddeler ortadan kalkınca bu da kendiliğinden olacaktır. Açıkça bu fikri ortaya atmışlardır. Peki bunların içinde TKP'nin kaç üyesi vardır? Belki bunların içinde burjuva partilerine üye olanlar vardır. Fakat yukarda da söylediğim gibi çoğulcu demokratik anlayışı benimsemişlerdir ve bunun sonucu olarak da böyle bir yasaklamanın çoğulcu demokratik düzene, düşünce özgürlüğünü, düşünceye dayalı örgütlenme hakkına ve anayasaya, insan hakları sözleşmesine aykırı olduğunu ileri sürmektedirler. Bunu söylemek 142'inci madde içinde düşünülemez. Sonuç olarak Türk Ceza yasasının 141-142'inci maddelerinin kaldırılmasını istemekle, işçi sınıfının siyasal partisini kurması hakkını savunmak ve bu arada işçi sınıfının partisi olduğunu belirten Türkiye Komünist Partisi adlı örgütün yasallaşmasını istemek arasında hiç bir fark yoktur. 141 ve 142'inci maddelerin kaldırılmasını savunanları savcılık kovuşturmuyorsa bunu söyleyenlerin de kovuşturulmaması gerekir.

Anayasamız 1961 anayasası demokratik nitelikli bir anayasadır. Ve ülkemize çoğulcu demokratik düzeni getirmek istemiştir. Getirmek istemiştir diyorum, çünki yerleşmemiştir henüz. Gerçekten düşünce özgürlüğünün sınırsızlığını kabul eden anayasanın düşünceye dayalı eylemleri, bu arada işçi sınıfının siyasal partisini kurmasını yasakladığını öne sürmek mümkün değil. Anayasalarda yer alan temel hak ve özgürlükleri gerçekleşmesini istemek, hatta hatta anayasa değişsin, bu hak tanınsın demek de suç değildir. Kamu görevlileri bu ayırımları yapmak zorundadır. Anayasa işçi sınıfına partisini kurma hakkını yasaklamış olabilir. Anayasa bu şekilde yayınlanmış olabilir. Fakat kişiler anayasa değiştirilerek Türkiye'de Komünist adı altında da olsa işçi sınıfının öğretisine dayalı partilerin kurulmasına yol açacak değişikliklerin yapılmasını isteyebilir. Bu hakların insan hakları sözleşmelerinde yer alan içeriği ile kullanılmasını isteyebilir. Bu hak isteme özgürlüğü de güvenliği altındadır. Anayasada tanınmayan hakları isteme özgürlüğü de bugün Anayasada vardır. Bunun yasaklayıcı, buna engel koyucu bir kural Anayasamızda ceza yasalarımızda bulunmamaktadır. Yalnız sorunu Anayasa çerçevesinde incelemiyoruz. Ceza yasasının 141-142'inci maddelerin bakımından da sorun incelendiğinde aynı sonuçlara varırız. Burada iddia edilen nedir? Türkiye Komünist Partisi'nin yasallaşmasını istemekte Komünizm propagandası yapılmıştır denmek isteniyor.

Oysa burada komünist propaganda yapmak değil, bu düşünceyi yaşıyanlara özgürlük tanınması istenmektedir. Bu düşüncenin iyiliği, kötülüğü, doğruluğu yanlışlığı ortaya atılmıyor. Sadece bu düşünceyi açıklama özgürlüğü,(bu düşünceye sahip olanlara bu düşünceyi açıklamaları özgürlüğünün tanınması isteniyor. Türk Ceza Kanununun 142'inci maddesi ise Komünist propagandasını yasaklamıştır. Komünist partilerinin propagandasını yasaklamıştır, 1 Mayıs meydanında ise bu yapılmamıştır. Sadece yasa dışı bırakılan bir örgütün yasallaşması istenmiştir. Anayasa çerçevesinde ve ceza yasaları tatbikatında o gün 1 Mayıs günü atılan sloganlarda bir suç unsuru ve Anayasaya aykırılık bulunmamaktadır.

CHP'li Günay, «Polis örgütleri ile ilgili yasa tasarısını dikkatle inceleyeceğiz»

★ **POL-DER İSTANBUL ŞUBE BAŞKANI KÂZIM BİLİR, DEMOKRASİDEN YANA OLANLARIN, POLİSLERİN DERNEK KURMA HAKKINI ENGELLEMEYE ÇALIŞMAMASI GEREKTİĞİNİ SÖYLEDİ**

İSTANBUL (İSTA)

POL-DER İstanbul Şube Başkanı Kâzım Bilir, dün düzenlediği basın toplantısında, **«Polislerin dernek kurma hakkını elinden almaya çalışma demokrasiden yana olanların değil, demokrasi düşmanı güçlerin düşüncesi olabilir»** demiştir.

Toplantıya katılan CHP Milletvekili Ertuğrul Günay da, **«CHP grubunun önemli sayıda üyesi POL-DER'in demokratik çerçeve içinde sürdürdüğü haklı uğraşıyı dikkatle izlemektedir. Getirilecek yasa önerisinin seçimlerde halk oyuna sunduğumuz programın temel ilkelerine ve Anayasanın demokratik niteliğine aykırı düşen her noktasına karşı çıkmayı görev sayacağımız açıktır»** demiştir.

CHP Ordu Milletvekili Ertuğrul Günay ve demokratik kitle örgütleri temsilcilerinin de katıldıkları basın toplantısında konuşan Kâzım Bilir, **«Faşist saldırıların bu kadar arttığı, Danıştay binasının bombalandığı, bilim adamlarının pusuya düşürülerek öldürüldüğü, toplu katliamların düzenlenip öğrenim özgürlüğünün ve can güvenliğinin yok edildiği bir ortamda, POL-DER'i kapatma planları kuruluyor»** demiştir.

Bilir, konuşmasında POL-DER üyelerine yapılan haksızlıklara örnekler vererek polis arasına sızmış bazı faşistlerin 1 Mayıs 78 ile AP mitinglerindeki yasa dışı tutumlarının kovuşturulmadığına işaret etmiştir.

Ankara'daki eğitim enstitüleri bir süre daha açılmayacak

ANKARA, (İSTA)

Güvenlik önlemlerinin tamamlanamayışı nedeniyle açılması sürekli geciktirilen Ankara Eğitim Enstitüsü ile Gazi Eğitim Enstitüsü'nde öğrenime bir süre daha başlanamayacağı bildirilmiştir.

Ankara Valisi **Tekin Alp** İSTA Ajansı muhabirine okulların açılması için şimdilik bir tarih vermenin mümkün olmadığını bildirmiş **«yeterli güvenlik önlemleri geliştirilip en üst düzeye çıkarılmadıkça okullar açılmayacaktır»** demiştir.

Edirne'deki Kapıkule girişi genişletiliyor

ANKARA, (İSTA)

Edirne'deki Kapıkule sınır girişinin genişletilerek 17 şeride çıkarılacağı bildirilmiştir. Yetkililer böylece sınır kapılarında meydana gelen yığılmaların köklü çözüme kavuşturulacağını sandıklarını belirtmişlerdir.

Kapıkule ve çevresinde yaptığı incelemelerinden sonra bir açıklama yapan **Turizm ve Tanıtma Bakanı Alev Coşkun, Gümrük ve Tekel Bakanlığı**, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu ile Turizm ve Tanıtma Bakanlığı'nın ortak çalışmasıyla Kapıkule girişinin yeniden düzenleneceğini bildirmiştir. Sınırdaki Milli Savunma Bakanlığına ait binaların yıkılarak başka yerlere taşınması gerektiğini ifade eden Coşkun kendi bakanlıklarına ait binaların da 24 saat içinde yıkılması için emir verdiğini bildirmiştir.

Ulusal Kurtuluş Savaşı kadrolarının Sovyet dostluğu basit bir «taktik» değildi

-3-

★ MUSTAFA KEMAL «AZERBAYCAN DİLİ, BOLŞEVİKLİĞİN İLK VE SON RÜTBESİ, TEK ÜNVAN VE LAKABI OLAN BİR KELİME KULLANIYOR: YOLDAŞ... BU KELİMEYİ AYNEN KABUL EDİYOR VE GELENLERİ YOLDAŞ OLARAK TANIYORUZ» DİYORDU.

☆ 1920-1921'LERDE ANADOLU'DA ESEN, SOVYET VE BOLŞEVİK DOSTLUĞUNU DA AŞAN HAYRANLIK RÜZGARININ NEDENİ, DOĞRUDAN DOĞRUYA SOVYET DEVRİMİNİN SINIFSAL ÖZÜNÜN EMPERYALİST GÜÇLERE, SALDIRGANLARA KARŞI EZİLEN ULUSLARDAN YANA OLUŞUDUR

1920-1921'lerde Anadolu'da kurtuluş savaşı kadroları arasında, bugünkü alışkanlık ve ölçülerimizle bakıldığında, «akılalmaz» denilebilecek bir «bolşeviklik» akımı almış yürümüştür. Feslere kalpaklara kırmızı şerit takma, bir cepte yeşil, öteki cepte kızıl mendil taşıma, birbirine «Yoldaş» diye hitap etme bu modanın başlıca belirtilerindendir. «Moda» deyimini kullanıyoruz, çünkü bu davranış ve simgelerin ideolojik bir özü olduğu, sınıf bilincine ve tercihine dayanan bir yönü bulunduğu Kurtuluş Savaşının sonraları çoğu büyük anti-komünistler olacak yönetici kadroları için söylenemez. Ama Sovyet devrimi, kimselerin, hele hele ulusal kurtuluşçuların kendilerini kapılmaktan kolay kolay alakoyamayacakları bir fırtına yaratmıştır. Mustafa Kemal'e olle, ilerici olduğu için karşı çıkmış olan gericiliği ve tutuculuğuyla tanınan Doğu Cephesi Kumandanı Kâzım Karabekir Paşa, 1920 yılı Nisan'ında, Mustafa Kemal'e şunları yazmaktadır. **«Bugün Anadolu'nun halâsı (Kurtuluşu) için Bolşevik ordularıyla elele vererek hareketten başka çare kalmamıştır.»** (Kâzım Karabekir, Kurtuluş savaşımız, s: 614)

Yine Karabekir «Yoldaş» diye hitap ettiği Halil Paşaya da şöyle yazmaktadır **«Dostumuz olan Ruslara karşı bütün kalplerde içtenlik ve saygı sonsuzdur. İttifakımız ve Rus Türk kardeşliği artık ölümsüz olacaktır.»** (A.g.y.s. 773)

1920 Ağustosunda Nahcivan'da, Türk ve Sovyet orduları birbirleriyle ilişkiye geçtiğinde, Türk birliklerindeki Subaylar bolşeviklere uymak için apoletlerini sökmüş, rütbeleri kaldırmışlardır. Karabekir, tüm birliklere **«Bütün erlerin önünde, subaylar tarafından okunacak ve parça parça açıklanacak; dinleyen erlerden birisi tarafından topluluğa tekrar anlatılacak»** kaydıyla. Bolşevikliği ve Bolşevik dostluğunu öven bir genelge yollamıştır.

Mustafa Kemal'in 24 Temmuz 1920 tarihli Le Temps gazetesinde yayınlanan bir açık mektubu şöyle başlamaktadır: **«Müslüman kardeşlerim, komünist arkadaşlar...»**

İlk Meclis üyelerinden Damar Arıkoğlu ise, daha sonra, Anadolu'da yaygınlaşan bolşeviklik modasını şöyle anlatmaktadır **«Bazı mebus arkadaşların komünizmin ilan edilmemesinden ötürü canları sıkılıyordu... Komünizmin işareti sayılan kırmızı renk moda haline gelmişti. Bilerek bilmeyerek bu rengi kalpaklarında taşıyanlar çoktu. Kravatları kırmızı olanlar da az değildi...»** (Arıkoğlu, Hatıralarım, s: 111-112).

Bugün için daha da akıl almazı, okullarda Bolşeviklik marşı söylenmeye başlanmıştı:

«Anadolu şuralar (Sovyetler) hükümeti var olsun,
İşçilerin emeği özlerine yar olsun
Uyan mihnetle çalışan çıplak hemşehri
İnkılâba katıl dünyanın hür rençberi... (Mete Tuncay, Türkiye'de sol).

YOLDAŞ SÖZCÜĞÜNÜN YAYGINLAŞMASI

Yoldaş sözcüğü de son derece yaygındı o dönemler. Mustafa Kemal Paşa'nın 4 Ekim 1920 tarihli Hakimiyeti Milliye gazetesinde yer alan şu sözleri, «Yoldaş» sözcüğünü birden yaygınlaştırmıştı: **«Bolşevik Elçilik Kurulu'nun dün gelen ilk kafilesini saygı ve dostlukla selamlamayı ilk görev biliriz. Azerbeycan dili, Bolşevikliğin ilk ve son rütbesi, tek ünvan ve lakabı olan bir kelime kullanıyor: Yoldaş...**

Bu kelimyi eaynen kabul ediyor ve gelenleri yoldaş olarak tanıyoruz. Gelenler dostlarımız ve yoldaşlarımızdır... Bütün Rus yodaşlardan, bütün Türk yoldaşlara uzun yollardan hararetli selamlar getirmiş olan yoldaşlar.

Mustafa Kemal'in o dönem yazışmalarında «yoldaş» sözcüğüne sık sık rastlanır ve yoldaş sözcüğü yaygınlaşır...

Bütün bu olup bitenler, egemen güçler hesabına çalışan ve Türkiye-SSCB dostluğunu engellemeyi her dönem baş görev edinmiş bulunan bazı kalemlerin yazdığı gibi bir gösterişte Sovyetlerden, o sıralarda çok ihtiyaç duyulan yardımı almak için bir «riyakârlıktan» mı ibarettir? Kesinlikle hayır. Böyle bir yorum, Kurtuluş savaşının ilk dönemlerinde ulusal kurtuluşçu kadroların yapısını, amaçlarını, ulusal kurtuluş savaşının neye ve kime karşı verildiğini hesaba katmamak olur. Kaldı ki, daha önce 1921'de ulusal kurtuluş savaşının yönetici kadroları, Sovyetlerin Anadolu hareketine yardımlarının şartlı olmadığını, kimsenin Türkiye'nin «bolşevikleşmesi»ni şart koşmadığını bilmektedirler.

1920-1921'lerde Anadolu'da esen sovyet ve bolşevik dostluğu; dostluğu da aşan hayranlığı rüzgârı, doğrudan doğruya Sovyet devriminin sınıfsal özünün ve emperyalist güçlere, saldırganlara karşı ezilen uluslardan yana oluşunun sonucudur.

Öte yandan, kuşkusuz Anadolu hareketinin karşı karşıya bulunduğu güçlükler, büyük ihtiyaçlar, Sovyet dostluğunu zorunlu kılmıştır. 1920'lerin Türk Sovyet dostluğunun Mustafa Kemal'in sürekli olarak Sovyetlerden yardım arayışının temel nedenlerinden biri bu yardım ve dostluğu Kurtuluş savaşının başarısı için duyulan acil ve yakıcı ihtiyaçtır. Bu noktayı görmezlikten gelemeyiz. Ancak, zaman zaman o kadar sıcak deyim ifade ve ilişkilerle somutlanan bu dostluğun, sadece kısa vadeli bir savaş taktiği ve bir aidatmacadan ibaret olmadığı, o dönemlerde özellikle Mustafa Kemal ve onun çevresindeki kadronun Sovyetler Birliği ve orada gerçekleştirilmiş olan devrim konusundaki içten yargı ve fikirlerinde de gözlenmektedir.

YARIN:
KURTARICI OLARAK BEKLENEN SOVYET YARDIMI GELİYOR

Faşist-Maocu ortaklığının somut belgeleri

-3-

E.SÖYLER — A. ENGİN

Schmidt Mao'dan ders alıyor

★ NAZİ GAZETESİ ŞU BAŞLIĞI ATIYOR: «BATI AVRUPA'YI VE ÇİN'İ GÜÇLENDİRMEK İÇİN HER ŞEYİ YAPALIM.»

★ ALMAN FAŞİSTLERİ TÜM ANTİ-KOMÜNİST UMUTLARINI ÇİN'E BAĞLAMIŞ DURUMDALAR. NİTEKİM BU KONUDA O KADAR İLERİ GİDİYORLAR KI, ABD'NİN YERYUZUNUN EMPERYALİST JANDARMASI OLARAK ÜSTLENDİĞİ GÖREVLERİN ARTIK YAVAŞ YAVAŞ ÇİN'E AKTARILMAKTA OLDUĞUNU BİLE SÖYLÜYORLAR

Alman faşistlerinin gazetesi Deutsche National Zeitung 31 Ekim 1975 günü yayınlanan 45. sayısında, 1. sayfasında üstelik tam sayfa bir başlık yayınladı:

«Çin, Almanya'yı kurtaracak mı?»

Hemen altında bir ikinci başlık var:

«Schmidt'in Mao'dan Alabileceği Dersler»

Evet, alman faşistlerine göre Schmidt, Mao'nun kılavuzluğunda Almanya'yı kurtarabilecektir.

Uzun yazının tümünü aktarmak gereksiz. Ama ilginç bölümlerinin çevirisi şöyle:

Küçük arkadaşlık: **«Pekin, yeniden birleşmeden yana»** (Federal Almanya Cumhuriyeti'nin Demokratik Alman Cumhuriyetini yutma planları kastediliyor). Bundan sonra Çin resmi haber ajansı Hsinhua'nın Çin Halk Cumhuriyetinin Almanya politikasını özetleyen bir açıklaması uzun uzun aktarılıyor. Açıklamada «yeniden birleşme» savunuluyor, Sovyetlerin yürüttüğü yumuşama ve barışı güçlendirme politikası bir aldatmaca olarak nitelendiriliyor ve Sovyetlerin «yeniden birleşmeye» engel olduğu söyleniyor. Bu alıntıdan sonra gazete «işte durum tam böyledir.» diyerek Hsinhua'nın değerlendirmesi ile tam bir görüş birliği içinde olduğunu ifade etmiş.

Diğer bir arkadaşlık: **«Çin güçlü olmalıdır-Batının yaşayabilmesi için»** Burada şu ilginç bölümler yer alıyor: **«Bir Sovyet-Çin bloğu Batı için dünya politikasında düşünülebilecek kötü durumlardan en beteri olurdu. Demek ki ABD'nin ve Avrupa'nın Çin'in kendi başına buyruk durumunu ve Batı'ya yaklaşımını desteklemekte içte ve dışta başarılarla sağlamlaştırmakta büyük, çok büyük çıkarı var. Toplum ve ekonomi politikalarındaki farklı yollar (Çin ile kapitalist ülkelerin toplumsal düzenindeki farklılıklar kastediliyor) bu açıdan tamamen önemsizdir.»**

Bundan sonra Çin ile Batı Avrupa arasında hiç bir çelişki olmadığı, Çin ile ABD arasındaki çelişkinin ise ABD'nin Sovyetlere karşı yeterince kesin mücadele etmemesinden doğduğu anlatılıyor. Çin ile Federal Almanya'nın her alanda (atom silahları dahil) çok yakın işbirliği yapmasının zorunlu olduğu, Federal Almanya'nın Çin'den atom bombası tekniğini öğrenmesi, buna karşılık modern silah satması öneriliyor. Makale şu cümle ile bitiyor: «Öyleyse Batı Avrupa'yı ve Çin'i güçlendirmek için herşeyi yapalım.»

AMERİKA'NIN YERİNE ÇİN GEÇİYORMUŞ!..

Deutsche National Zeitung'un 6 Şubat 1976 günü yayınlanan 6. sayısında soruluyor: **«Çin Moskova'yı durduracak mı?»**

Yani Alman faşistleri tüm anti-komünist umutlarını Çin'e bağlamış durumdalar. Nitekim bu konuda o kadar ileri gidiyorlar ki ABD'nin yeryüzünün emperyalist jandarması olarak üstlendiği görevlerin artık yavaş yavaş Çin'e aktarılmakta olduğunu bile söylüyorlar:

«Çu En-lay'ın halefi olarak günümüzde Teng Hsiao-ping Çin Halk Cumhuriyeti'nde sözü geçen adam durumundadır. Bugüne kadar alınan tüm haberlere göre Sovyet sömürgeciliğinin genişlemesine karşı durma politikasında bir değişiklik olmayacak. Çin yine eskisi gibi Avrupa Birliğini destekliyor ve eski kıtanın özgür artıklarını kendi kendini savunmaya daha fazla çaba göstermeye çağırıyor. Çin - Japon barış antlaşması Doğu Asyanın iki büyük gücünün bağlaşıklığı için bir ön aşama olabilirdi. Bu arada Japonya'ya Pekin ile Was--hington arasında arabuluculuk rolü düşüyor. Amerikan süper devletinin başarısızlığı dünya halklarının giderek ümitlerini Çin'e bağlamalarına neden oldu. O Çin ki, Afrika'da da çok yönlü önlemlerle Sovyetlerin karşısına dikiliyor. Fakat herhalde Angola için artık çok geç. Ama tabii ki burada da cephe savaşının yerini yakında Sovyet MPLA'ya karşı partizan savaşı alabilir.»

Siegt Moskau in Spanien? / Seite 3 u. 7

National-Zeitung

Rettet China Deutschland?

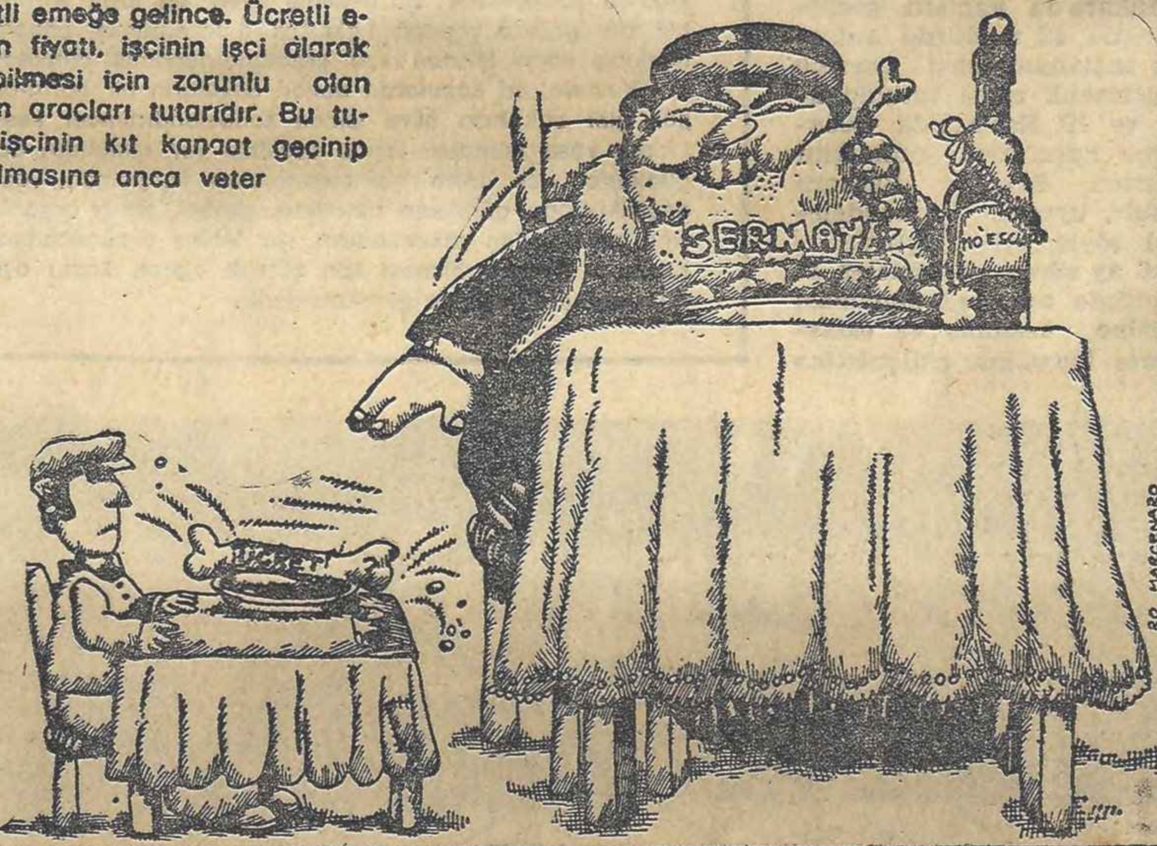
Was Schmidt von Mao lernen kann

Çin Almanya'yı kurtaracak mı? Schmidt'in Mao'dan alabileceği dersler nelerdir? Pekin yönetiminin, Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin nasıl yokedilebileceğine ilişkin görüşleri

YARIN:
ALMAN FAŞİSTLERİ, ALMAN MAOCULARININ YÖNÜNÜ SAPTIYOR.

Çizgilerle Manifesto
karl marks - friedrich engels

ÇİZGİ: RO MARCENARO

-44-

(Devam edecek)

1973'ten 1975'e faşistlerin gövde gösterileri...

ENDER KAMİL BOYACI

-44-

25 EYLÜL 1973:
Amasya'da MHP li komandolar olay çıkarmak istediler.

27 EYLÜL 1973:
Eyüboğlu, CHP örgütünü uyardı. Sağcılar yine olay çıkarmaya başladı.

28 EYLÜL 1973:
Almanya'daki hayranları Türkeş'in partisine arabalarını yolluyor.

2 KASIM 1973:
MHP Genel Başkanı Türkeş «Bize en yakın parti AP dir» dedi.

6 ARALIK 1973:
Ege Üniversitesinde Ülkü Ocaklarının tahrikiyle olaylar çıktı.

8 ARALIK 1973:
Ankara'daki yurtlarda sağcıların baskısı arttı. Komandolar, en çok Atatürk Öğrenci Yurdunda faaliyet gösteriyor...

10 KASIM 1973:
Son bir hafta içinde 6 öğretmen daha dövüldü.

16 ARALIK 1973:
Mardin'de öğretmenlere karşı saldırılar yoğunlaştı.

16 ARALIK 1973:
Iğdır'da Lise Ülkücüler Derneği'nin çıkardığı olaylarda 20 kişi yaralandı, olayları askeri birlikler yatıştırdı.

3 ŞUBAT 1974:
Komando baskısının durdurulması için Milli Eğitim Bakanına 70 imzalı bir dilekçe verildi.

20 OCAK 1974:
Konya'da çıkan olaylarda faşist saldırganlar yedi kişiyi yaraladılar.

5 MAYIS 1973:
Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisinde sağcıların çıkardığı olaylarda dokuz kişi yaralandı.

4 OCAK 1974:
Hapiste bulunan Nihal Adsız'ın affı için sağcı profesörler Cumhurbaşkanına başvurdular.

22 OCAK 1974:
Korutürk Adsız'ı affetti.

6 ŞUBAT 1974:
İstanbul İşletme Fakültesinde komandolar olay çıkardı, bir öğrenci başından yaralandı.

6 ŞUBAT 1974:
Adana'da bir sendikacının evine dinamit atıldı.

21 OCAK 1974:
Konya olaylarını komandolar çıkardı.

7 ŞUBAT 1974:
Komando baskıları ile ilgili şikayetler devam ediyor.

14 MART 1974:
Gaziantep Eğitim Enstitüsünde sağ eğilimli öğrencilerin okulda baskı kurdukları bakana bildirildi.

14 MART 1974:
Gençlik ve Spor Bakanı Yılmaz Mete «Okullardaki faşist eğilimli gruplar yumuşak bir yöntemle yok edilecek»...

9 MART 1974:
Atatürk Yurduna (İstanbul) öğrenciler dışardan gelen bir grubun saldırısına uğradı, 6 kişi yaralandı.

19 MART 1974:
Tunceli Öğretmen Okulunda faşist saldırganlar olay çıkardı, sekiz kişi yaralandı, okul bir hafta tatil edildi.

8 OCAK 1974:
Çelik-İş Sendikasını MHP yanlısı sendikacılar ele geçirdi.

19 MART 1974
Çanakkale Zaferi törenlerine katılan Ülkü Ocakları Birliği Üyeleri hükümet aleyhine gösteri yaptı.

21 MART 1974:
Komando denilen MHP militanlarının baskıları gün geçtikçe yoğunlaşıyor...

30 MART 1974:
Haruniye (Düziçi) Öğretmen Okulu duvarlarına orak - çekiç resmi çizen faşistler yakalandı. Orak - çekiçli bayrağı asan sanıklar, suçlarını itiraf ettiler.

2 NİSAN 1974:
Konya'da bir komando ile bir suç ortağı, sosyal demokrat yanlısı bir öğrenci temsilcisini bıçakla yaraladı.

YARIN:
1973 - 1975 DÖNEMİNDE FAŞİST TIRMANIŞIN BİLANÇOSU: II

Tekel Cibali'de Gıda-Iş yetkili

İSTANBUL, (İSTA)

Tekel Cibali Tütün Fabrikası işyerinde toplu iş sözleşmesi yapma yetkisinin DİSK'e bağlı Gıda-İş Sendikası'na verildiği bildirilmiştir.

Konu ile ilgili olarak sendikadan yapılan açıklamada, Maltepe Sigara Fabrikasında da yetkiyi çok yakında Gıda-İş'in alacağına değinilmiş ve özetle şöyle denilmiştir.

«Bir hafta önce yetkinin kendilerine çıktığını söyleyip yayanlar herhalde utanıp mahcup olmuşlardır. Güneş balçıkla sıvanmaz. Maltepe Sigara Fabrikasında da yetkiyi çok yakında Sendikamız alacaktır. Tek-Gıda-İş yöneticileri bunu böyle bilmelidirler.»

Öteyandan, Tekel Cibali Tütün Fabrikasında sözleşme yapma yetkisinin İstanbul Bölge Çalışma Müdürlüğünün 13.6.1978 gün ve 679 sayılı kararı ile Gıda-İş Sendikasına verildiği bildirilen açıklamada, sözleşme görüşmelerinin, sarı sendikanın yaptırdığı gibi kapalı kapılar arkasında yürütülmeyeceği vurgulanmış ve **«Her şey açık seçik işyerinde çalışanların bilgisi içerisinde olacaktır. DİSK'in ve Tüzüğümüzün tabanın söz ve karar sahibi olması ilkesi yakında Cibali Tütün Fabrikasında da hayata geçirilecektir.»** denilmiştir.

HENKEL grevi başarıyla bitti

İSTANBUL, (İSTA)

Türkiye Petrol ve Kimya Sanayii İşçileri Sendikası (TPKSİS) nın Türk Henkel Kimya işyerinde 8.6.1978 günü başlattığı grev uygulaması taraflar arasında anlaşma sağlanmasıyla sonuçlanmıştır.

Önceki gün 14 gün süren grevin nedeni olan ücret zammı ve sosyal yardımlarla ilgili anlaşmazlıklar konusunda anlaşma sağlanarak grevin kaldırılması kararlaştırılmıştır. Yapılan toplu iş sözleşmesi ile işçilerin saat ücretlerine 1. yıl 13 lira 2. yıl 13 lira olmak üzere toplam 26 lira ücret zammı sağlanmıştır.

Türkiye Petrol ve Kimya Sanayii İşçileri Sendikası Kartal Şube Başkanı **Eşref Okumuş** anlaşma ile ilgili yapmış olduğu açıklamada, grevin başarı ile bittiğini belirtmiş şunları söylemiştir. **«Türk Henkel işyerinde 100 işçimizin katılmış olduğu grev başladığından itibaren başarı ile sürmüş. Grevin 14. gününde işverenin şartlarımızı kabul etmesi üzerine grev uygulamasına son verilerek iyi bir toplu iş sözleşmesi imzalamış bulunmaktayız»** demiştir. İki yıl süreli olan sözleşme ile işçilerin kıdem tazminatları 55 güne çıkarılmakta her yıl için 4 maaş tutarında ikramiye ve yılda 3000 lira yakacak parası sağlanmıştır.

Maden-İş 16. Bölge Temsilcisi Hanefi Öztürk:

«İGD'NİN DEMOKRASI SAVAŞIMINDAKİ YERİ GÖZARDI EDİLEMEZ»

İSTANBUL (İSTA)

DİSK'in İlerici Gençler Derneği (İGD) ile ilişkilerinin askıya alındığını açıklaması üzerine DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikası 16. Bölge Temsilcisi Hanefi Öztürk DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk'e bir yazı ileterek DİSK Yürütme Kurulunun almış olduğu kararı eleştirmiştir.

Hanefi Öztürk gönderdiği yazıda DİSK'in görevinin tırmanan faşizm tehlikesine karşı işçi sınıfı öncülüğünde oluşturulacak olan ulusal demokratik cephenin hayata geçirilmesinde yardımcı olmak olduğunu belirtmekte ve gerek cephenin oluşmasında gerek demokrasi savaşımında ulusal gençlik örgütü olan İGD'nin yeri göz ardı edilemez denilmektedir. Yazıda ayrıca «Tabanla yakın ilişkileri olan kişiler olarak ilerici gençliğin iddia edildiği gibi DİSK sendikalarını yıpratıcı girişimlerini görmedik. Bu gençliğin DİSK ilkelerini hayata geçirmek için son derece ilkeli savaşım verdiğini gözledik» denilmektedir.

Maden-İş Sendikası 16. Bölge Temsilcisi Öztürk'ün mektubu özetle şöyle devam etmektedir: **«76-77 ve 78 1 Mayıs'larında 15-16 Haziran ve 16 Eylül gibi büyük kitlesel eylemlerde sorumluluk aldık. İşçi sınıfı dostlarının da düşmanlarının da hareketlerini yakinen izledik. Bilindiği gibi 1 Mayıs Alanına DİSK'in ulusallığından tek kelime dahi etmeden kendi sloganlarıyla işçi sınıfı öncülüğünü reddeden, DİSK yönetimini uzlaşmacılıkla suçlayanlar bulunduğunuz kürsünün önünden geçtiler bu haykırışlar sizin gözünüzden kaçmış olabilir. Ama Tercüman'dan Yeni Asya'ya, Demirel'den Türkeş'e işçi sınıfı düşmanlarını sevindirdiler. İGD'den önce alana giren üyelerimiz işçi sınıfı bilimine konan yasağın kaldırılmasını, işçi sınıfı partisine özgürlük istiyorlardı. Yolumuz işçi sınıfının yoludur belgisini kılavuz edinen ilerici gençliğin aynı sloganları kullanması kadar doğal ne olabilir?»**

Tekel Çamaltı Tuzlasında irade beyanı 29 Haziranda yapılıyor

★ **Çalışma Bakanlığından bildirildiğine göre Referandum Yasa Tasarısı hazırlanmıştır.**

ANKARA (İSTA)

İzmir Tekel Çamaltı Tuzlasında Yeraltı Maden-İş Sendikası ile Maden Federasyonu üyesi Ege Bölgesi Maden İşçileri Sendikası (Em-İş) arasında gizli oy açık sayım kuralına bağlı referandum uygulaması 29 Haziran'da gerçekleştirilmektedir.

Bir süre önce yetki uyuşmazlığı nedeniyle iş mahkemesinin aldığı karara göre gerçekleştirilecek olan referandum uygulamasının 29 Haziran sabah saat 9'dan itibaren yapılacağı bildirilmiştir. Ayrıca Çamaltı tuzlasında 790 işçinin çalıştığı açıklanmıştır.

REFERANDUM YASA TASARISI HAZIR DENİYOR.

Öte yandan Çalışma Bakanlığı yetkililerinden öğrenildiğine göre yetkili sendikanın saptanması için çıkarılması düşünülen Referandum yasa tasarısının çalışmalarının tamamlandığı belirtilmiştir. Yasa tasarısında yetkili sendikanın belirlenmesi için gizli ve açık sayım esası alındığı vurgulanmıştır.

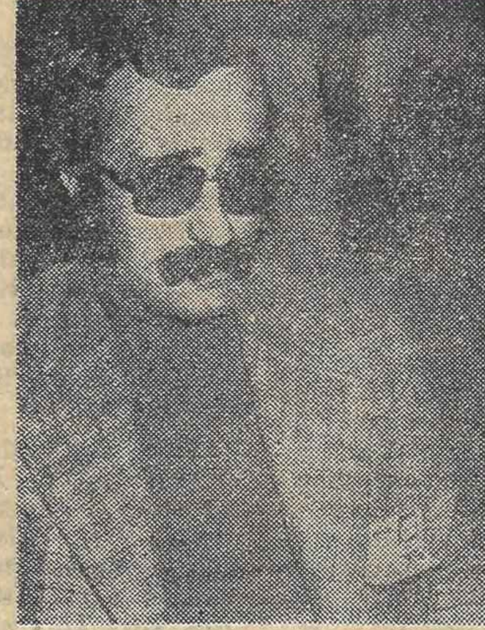
DEV. MADEN-SEN MTA'DA YETKİ UYUŞMAZLIĞI OLAN İŞYERLERİ İÇİN SOMUT ÖNERİDE BULUNDU.

MTA'da irade beyanı uygulaması istendi

ANKARA (İSTA)

DİSK'e bağlı Türkiye Devrimci Maden Arama ve İşletme İşçileri Sendikası (Dev Maden-Sen) Genel Başkanı **Yılmaz Döner**, Maden Teknik Arama Enstitüsü Genel Direktörlüğü merkez işyeri ve diğer işyerlerinde yetki sorunun Maden Federasyonu üyesi MTA-İş Sendikası tarafından çıkmazlara sokulduğunu belirterek irade beyanı isteminde bulunduğunu açıklamıştır.

★ **DEV. MADEN SEN GENEL BAŞKANI YILMAZ DÖNER MTA İŞYERLERİNDE UZLAŞMACI SENDİKA ENGELLERİNİN DAYATILMAK İSTENDİĞİNİ BELİRTEREK MERKEZ İŞYERİ VE DİĞER İŞYERLERİNDE ÇIKMAZIN MUTLAKA AŞILACAĞINI VURGULADI**

Dev. Maden-Sen Genel Başkanı Yılmaz Döner

Dev Maden-Sen Genel Başkanı **Yılmaz Döner** irade beyanı için Çalışma Bakanlığı ve Bölge Çalışma Müdürlüklerine bir dilekçe ile başvurulduğunu açıklamış dilekçede şu konuların vurgulandığını belirtmiştir:

«M.T.A. Enstitüsü Genel Direktörlüğüne bağlı Ankara Bölge Çalışma Müdürlüğü faaliyet hudutlarında kurulu Merkez işyeri ve diğer işyreleri ile ilgili üye kayıt fişleri; üye kayıt defterleri ve noter tasdikli istifanameler karşılıklı itiraz sonucu Bölge Çalışma Müdürlüğüne teslim edilmiş bulunmaktadır.

Anılan işyerinde ihtilafa düşmüş bulunan sendikalar M.T.A.-İş ve Sendikamız Dev Maden-Sen'dir.

Özellikle geçen dönemde ihtilaf olmuş ve 6 ay gibi uzun bir süre yetki sorunu çözümlenememiştir. Bu dönemde işyeri düzeyinde yetki çekişmesi sürerken Maden-İş Federasyonu işkolu düzeyinde M.T.A. ile sözleşme imzaladı ve o günkü en yüksek ücret zammı verildi. Sonuçta hukuki bakımdan Dev Maden-Sen ve M.T.A.-İş yetki için çekişirken pratikte M.T.A.-İş'in federasyon üyesi olarak iş kolu sözleşmesinden yararlanması ile (ki şu an ücretler ve sosyal haklar bakımından işkolu ve işyeri sözleşmesi aynıdır.) birçok işçi maddi zorlama ve MC dönemlerinin bilinen baskıları ile M.T.A.-İş'e geçti.

Ancak yetki sendikamızca alınıp sözleşme imzalanınca işçiler yeniden M.T.A.-İş'ten ayrıldılar. Ne var ki M.T.A.-İş bu üyelerimizin tarihsiz fişlerini almıştı. Kaldı ki M.T.A.-İş'in 3 ay işverene verdiği bir diğer aidat listesi de işyerinde büyük çatışma huzursuzluğa yol açmış sonuçta 760'ı aşkın üyemizden aidat kesilmesi işlemi sendikamızın müdahalesi ile durdurulmuştur. Bu durum sahtecilik yolunda ciddi endişeler yaratmıştır.

Anılan işyerlerinde işyeri düzeyinde toplu iş sözleşmesi yetki sorununun gerçekçi ve adil bir çözüme ulaşması için Çalışma Bakanlığının 6 sayılı genelgesinin uygulanmasını istiyoruz.»

«MTA'NIN BİRÇOK İŞYERİNDE DE GÖRÜŞMELER SÜRDÜRÜLÜYOR»

Öte yandan Sendika Yetkililerinden edinilen bilgiye göre yetki alınan MTA işyerindeki sözleşme görüşmelerinin olumlu bir biçimde sürdürüldüğü açıklanmıştır.

Volfram Tesislerinde 1100 işçiyi kapsayan sözleşme görüşmeleri kesildi

BURSA (THA)

Uludağ'da kurulu Etibank Genel Müdürlüğüne ait Volfram Tesisinde çalışan 1100 işçiyi kapsayan toplu iş sözleşmesi görüşmeleri anlaşmazlıkla sonuçlanmış ve taraflar arasında uyuşmazlık zaptı tutularak uzlaştırma kuruluna gidilmiştir.

Volfram Tesisinde çalışan işçilerin bağlı bulunduğu Maden İşçileri Sendikası Başkanı **Fikret Demir** yaptığı açıklamada Etibank Genel Müdürlüğü ile toplusözleşme görüşmelerine 1 Ocak 1978 de başladıklarını, toplam 130 maddeden oluşan sözleşme taslağının 12 maddesinde anlaşma sağlanamadığını söylemiştir.

Ankara'da yapılan görüşmelerde 12 maddede anlaşma sağlanamaması üzerine uyuşmazlık zaptı tutulduğunu ve 19 Haziran'da uzlaştırma kuruluna gidildiğini belirten Sendika Başkanı Demir, uyuşmazlık maddelerini şöyle açıklamıştır:

«6 ay süren görüşmeler 12 madde üzerine kesilmiş ve uzlaştırma kuruluna gidilmiştir.»

SÖMÜRÜYE KARŞI

mehmet baysal

İşçi çıkartmalarının önlenmesi

1475 sayılı İş Yasası'nın 13-17 ve 24. maddesinin anti-demokratikliği üzerine çok söylendi. Uygulamada işverenin, işçileri sürekli olarak işten çıkartmayı bir baskı unsuru olarak kullandığı sürekli izlendi. Mülkiyet hakkından bahsedilip, çalışma hakkı ayaklar altına alındı.

Geçtiğimiz aylarda gazetemiz POLİTİKA'da işten çıkartmalar üzerine çeşitli sendikal çevrelerin görüşleri sergilendi. Hepsinde beliren ortak nokta, işverenin işçi çıkartma hakkının olmadığı ve bu çağdışı tutumun yasalardan çıkarılması gerekliliği konusuydu.

Günümüzde izliyoruz, işverenler ekonomik nedenler bahanesiyle sürekli işçi çıkartıyorlar. İşçi çıkartmalarda, işçiler açlığa itilirken, işverenler sorumsuzluklarını alabildiğine sürdürüyorlar ve anayasada tanınan çalışma hakkına indirilen bu darbe karşısında, yetkili organlarda bir hareketlilik ne yazık ki gözlenmiyor.

Geçtiğimiz aylarda bu konuda İstanbul'da düzenlenen bir sempozyumda, bu konudaki tüm akademisyenler, 1475 sayılı yasanın belirlediği, işverene işçi çıkartma hakkının kötüye kullanıldığı ve bu maddelerin değişmesi gerekliliğinde birleşmişlerdi.

Yine geçtiğimiz günlerde Çalışma Bakanı Bahir Ersoy'da basına yaptığı açıklamada, 1475 sayılı yasada bir dizi değişiklikler yapmayı amaçladıklarını belirtmiştir. Yapılan bu açıklamada, hizmet akitlerinin keyfi ve rastgele fesh edilemeyeceğini, işverenin fesih gerekçesinin geçerliliğini ispatlama yükümlülüğünün getirileceğini, iş mahkemesinin işçinin feshinde haksız bir tutum izlendiğine karar vermesi halinde işçinin işe iadesinin sağlanıp, boşta geçen sürenin de işverence işçiye ödenmesi yükümlülüğünün getirileceğini belirtmiştir. Çalışma Bakanı Bahir Ersoy aynı açıklamasında toplu işçi çıkartmalarına ilişkin olarak da, Çalışma Bakanlığından izin alınmadan, yani toplu işçi çıkartılmasının haklı bir nedene dayanmasının Çalışma Bakanlığınca saptanmasının yapılmadan, işverenin toplu işçi çıkartmağa yönelemeyeceği belirtilmiştir. Bakan bu getirilen değişikliklerle işçiye istihdam güvencesinin getirildiğini de belirtmiştir. Sendikaya üye olunması ve şikayet hakkının kullanılması gibi anayasal özgürlüklerin kullanılması sürecinde de, bu nedenlere dayalı olarak hizmet akitinin feshedilmesinin kesin olarak önleneceği yine açıklamada yer almıştır.

Yasal değişiklik önerisi ile salık nedenleri ile fesih hakkının kullanılması, SSK yasasının hükümlerine paralel olarak uzatılıp, hastalanan veya kazaya uğrayan işçilerin işine tedavi süresince son verilemeyeceği de belirtilmiştir.

Çalışma Bakanı, basına yaptığı bu açıklamasında bir yanılgıya da düşmüştür. Şöyle ki, işverenlerimizin bu tasarıyı olumlu karşılayacaklarını, işverenlerin işçi çıkartmaları konusunda haksız isnatlara ve eleştirilere uğramalarının önlenmiş olacağını belirtmiştir.

Yasal değişiklik konusunda işverenler ise yaptıkları açıklamalarda, bu değişikliklere karşı olduklarını, işçileri diledikleri zaman işten atma konumlarının ellerinden alınamayacağını belirtmişlerdir. Bu açıklamalarda göstermiştir ki, işverenlerimiz çalışma hakkına karşıdırlar, bu nedenle de işverenlere yapılan isnat ve eleştirilerin haklı olduğu ortaya çıkmıştır.

Getirilen değişiklikler şüphesiz demokratik bir gelişmeyi simgelemektedir, ama bu şekli ile hayata geçirilmesi ve uygulamadan beklenen sonucun alınması zordur. Çünkü iş mahkemelerine açılan davalar aylar, bazen yıllarca sürmektedir. Bu nedenle davaların uzun sürmesi ile, işçiye yapılan haksızlık önlenememiş, çalışma hakkına karşı işlenen suç cezalandırılmamış olacaktır.

Yasada, bu konularda yapılacak davaların bir hafta-on gün gibi kısa süre içinde sonuçlandırılması gerektiği kesin olarak yasa maddesi haline getirilmelidir. Son günlerde iyice artan işçi çıkartmaları karşısında, yasal değişikliğin gündeme getirilmiş olması, yargı organlarına intikal eden yakınmaların, işçi lehine çözümlenmesini de kolaylaştırabilmesi için sürekli olarak kamu oyunun oluşturulması da gerekmektedir.

SSCB'de sendikalar etkili örgütlerdir

SOVYETLER'DE SENDİKALAR...

☆ SOVYET SENDİKALARI ÜLKENİN SOSYAL VE EKONOMİK BAKIMDAN GELİŞTİRİLMESİNİ ÖNGÖREN PROGRAMLARIN VE HALKIN MADDİ KÜLTÜREL HAYAT DÜZEYİNİN YÜKSELTİLMESİNİ SAĞLAYAN PLANLARIN HAZIRLANMASI İŞİNE DOĞRUDAN KATILIR.

SSCB nin Sendikal birlikleri saflarında 110 milyon emekçiyi birleştirir. Bu işçilerin, aydınların ve köy ekonomisinde çalışan uzmanların sayısı yüzde 99'unu bulmaktadır.

Ve bugün ülkede sendikaların etki yapmadıkları tek ekonomi, kültür ve yaşam alanı yoktur. Elbetteki milyonlarca insanın ellerinde olan sendikalar, Sovyet toplumu için bu olağandır.

Sovyet Hükümeti, emekçilerin çıkarlarına dokunan sorunları çözmek gerektiğinde daima sendikalara başvurur. Bu kanun tasarısı, sendikalar tarafından onaylanmadığı zaman yasalaşmaz. Bunun gibi birçok kanunlar sendikaların desteğiyle hazırlanmaktadır. Sovyet sendikaları ülkenin sosyal ve ekonomik bakımdan geliştirilmesini öngören programların ve halkın maddi ve kültürel hayat düzeyinin yükseltilmesini sağlayan planların hazırlanması işine doğrudan katılırlar. Sendikalar, başlıca kanunların hazırlanmasında da katılırlar. Bu kanunlar insan gücünün kullanılması, iş güvenliği ve sendikalara üretim işlerinin yönetimine doğrudan doğruya katılma olanağını veren hukuken bağlanmıştır.

SOVYET İŞLETMESİ: YÖNETİM VE SENDİKALAR

Sovyetlerde sendika müfettişi, kurulan ya da onarılan işletmenin hizmete açılmasına dair kararı imzalamadıkça, bu işletme faaliyete geçirilemez, işletmenin hiçbir tezgahı çalıştırılamaz. Böylece sendika, fabrikanın kurulduğu ilk günden başlayarak, üretimle ilgili işleri etkin olarak kontrol etmeye başlarlar.

Sovyet ülkesinde işletme ve kurumların sendika komitelerine pek geniş yetkiler sağlanmış bulunuyor. Üretim normları ve iş ücreti tutarı sendikaların izni olmadan değiştirilmez, işten çıkarmalar sendikanın oluru alınmaksızın yapılmaz ve yöneticilerin atanması halinde sendikaların düşüncelerine danışılır.

İşletme yönetimi ile sendika komitesi arasında sıkı bir ilişki vardır. Fakat bunların arasında bazen anlaşmazlıklar da olabilir. Bu gibi hareketler, Sovyet kanunları tarafından garanti edilen demokrasi normlarını çiğnemeyen hareketler olarak nitelenir. Bu halde üst yönetim organının, sendikanın önerisi üzerine, hangi görevde bulunursa bulunsun, yöneticiyle yapılmış olan sözleşmeyi feshetmesi gerekir. Fakat gerçek bir yönetici hiçbir zaman toplum düşüncesine karşı koymaz, toplumun düşüncesini hesaba katar, ondan düşüncesini sorar. Bununla birlikte işletme yönetimi, sendika komitesi ve tüm işçi topluluğu aynı amaçları güderler. Sırası gelmişken belirtelim ki, işçi, usta, mühendis, fabrika müdürü ve hatta bakan da aynı sendikanın üyeleridir. Kapitalist toplumda olduğunun tersine bunlar rakip değil, müttefiktir. Hepsi de üretimin artması için çalışırlar.

SENDİKALAR EMEKÇİ İNSANA ÖZEN GÖSTERİR

Sendikalar yaşam, kültür ve eğitim düzeyini yükseltme ve sağlığı koruma işlerine son derece büyük kaygı gösterirler. SSCB'de sosyal sigorta işlerine devletçe para ayrılır. Yaşlılara emekli aylığı, yardım parası, malüllere ve hastalara yardım gösterilmesi, emekçilerin sağlık yurtlarında ve kür yerlerinde tedavi edilmesi için gerekli para devlet bütçesinden ayrılır. Bu gereksinimler için ayrılan para sendikaların emrinde bulunur. SSCB'de kür yerlerinde her yıl milyonlarca işçi, memur dinlenir. En önemlisi, sendikalar kişilere izinlerini sağlık yurdu, pansiyon ve dinlenme evlerinde geçirmek olanağını sağladıktan başka dinlenme masraflarının büyük bir kısmını kendilerine öder.

CGT, Renault Fabrikalarındaki örgütlü sendikalarla toplantı hazırlığı içinde

Dünya Renault işçilerinin temel sorunları ele alınıyor

Dünyadaki tüm Renault fabrikaları sendikalarıyla bir toplantı hazırlamakta olan CGT temsilcileri, Arjantin-Renault işçileriyle ilişkiler kurmak için Cordoba'ya gitmiş bulunuyorlar. Dünya çapında olacak bu toplantıda tüm Renault işçilerinin ücretleri, çalışma koşulları ve özellikle sendikal haklarını ele alan bir platformun ortaya çıkarılacağı biliniyor.

Arjantin'deki Renault ülkede otomobil üretiminde ikinci sıradadır, buna karşın Renault fabrikası otomobil sanayinin en düşük ücretleriyle işçileri çalıştırmaktadır. Sendikal özgürlüklerin de özellikle önem taşıdığını belirten CGT temsilcileri, Cordoba Renault fabrikasında çok sayıda işçinin sendikal sorunlar yüzünden baskıya uğradığını, bir çoğunun hapiste olduğunu, ya da kaybolduğunu, 147 işçinin de grev yaptıkları gerekçesiyle işten kovulduğunu anımsatmıştır. Arjantin - Renault yönetimi ve Cordoba'daki Çalışma Bakanlığı temsilcisiyle görüşen temsilciler hapiste olan sendikacıların serbest bırakılmasını ve kovulan işçilerin yeniden işe alınmasını talep etmişlerdir. Ziyaretleri sırasında sürekli olarak polis gözetimi altında tutulan Fransız sendikacılara, bütün bu koşullara rağmen kaybolan işçiler ve kaybolan Fransız vatandaşları konusunda da bilgiler elde etmeye çalıştıklarını belirtmişlerdir.

Türkiye-SSCB ilişkilerinin

(Baştarafı 1. Sayfada) ilişkilerin gelişmesinden duydukları memnuniyeti dile getirdikleri kaydediliyor ve şöyle devam ediliyor:

«Her halde biliyorsunuz ki Sovyetler Birliği Türkiye'deki bir dizi sanayi tesislerinin yapımına büyük ekonomik ve teknik yardımlarda bulunmakta, Türkiye ile ticari ilişkileri geliştirmekte ve kültür alanında Türkiye ile işbirliği yapmaktadır. İki tarafın ortak çabaları sonucunda, Sovyet - Türk iyi komşuluğu, yıllar geçtikçe daha yüksek bir düzeye ulaşıyor. Bu durum çok sevindiricidir. Bütün bunlar, uluslararası gerginliğin yumuşaması sürecinin derinleşmesine yardım etmektedir.

Batı propagandası, onlarca yıl, ülkelerimizi birbirlerinin karşısına çıkarmak amacı ile, güya Sovyetler'in Türkiye için bir tehlike oluşturduğu yolunda yalan üstüne yalan yağdırdı. Bunun, gerçekleri çarpıtmak olduğu, bu sözlerin yalan üzerine kurulu bulunduğu, özellikle bu gün daha iyi görülüyor.

Bir örneği hatırlatmak yerinde olur. Yakın zamanlarda, Birleşik Amerika'da ve İngiltere'deki bazı basın organları, güya Doğu Anadolu sınırında Sovyet tank tümenleri harekete geçirildi, diye Türk milletini korkutmaya kalkışan bir propaganda kampanyası açmışlardı. Y de yüz yalan. Bu gibi kötü amaçlı uydurmalar, emperyalist devletlerin, en başta da Birleşik Amerika'nın bütün dünyada sürdürdükleri anti-Sovyetik propagandanın temelidir.

Bu gün de ABD'de ve NATO'da, yumuşama düşmanı olan nüfuzlu çevreler, militarizasyonu kendilerine bir kâr kaynağı yaparak ülkemize karşı bir güvensizlik havası oluşturmaya ve güya Sovyetler Birliği'nin ve müttefiklerinin NATO üyelerine karşı askeri üstünlük elde ediyorlar cinsinden masallar ortaya atıyorlar.

Öteyandan, ABD ve NATO bu propagandanın gürültüsü altında silahlanma yarışını kamçılıyorlar. Türkiye'yi ve bu ittifakın diğer üyelerini, askeri gereksinme harcamalarını artırmaya zorluyor, Nötron Bombası yapımı planlarını koruyor, vb.

ABD'nin askeri bütçesinin, rekor bir düzey olan 130 milyar dolara çıktığını söylemek yeterlidir. Buna ek olarak, geçenlerde Washington'da NATO Konseyinin toplantısında, silahlanma yarışına 80 milyar daha ayrılmasını amaçlayan bir program daha kabul edildi.

Sovyetler Birliği'ne gelince, geçenlerde Pravda Gazetesinde çıkan bir yazıda belirtildiği gibi ülkemiz, çoktandır, pek anlamlı bir yolu, barış ve işbirliği yolunu seçmiştir. Türkiye'nin yönetici

Gerçek

(Baştarafı 1. Sayfa'da)

geçtiğimiz günlerde İstanbul 10. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından sonuçlandırılmıştır. Mahkeme kararında Demirel'in «yersiz, mesnetsiz ve haksız beyanda bulunduğu» sonucuna varılmış ve 60 bin lira para cezası ödemesi kararlaştırılmıştır.

Davanın sonuçlanmasından sonra bir açıklama yapan Mustafa Satış, Mustafa Hayta ve İsmail Hanay, «Bu karar karşısında söylenecek tek sözümüz var: Süleyman Demirel'in gerçek dışı beyanlarda bulunarak, devletin TV ve radyosunu da buna alet ederek kamuoyunu aldattığı mahkeme kararıyla kanıtlanmıştır» demişlerdir.

Açıklamada ayrıca, «Bu karar, kamuoyuna zamanın başbakanının ekranları işgal ederek ne derece gerçek dışı konuştuğunu gösterebilirse büyük sevinç duymamıza yetecektir» denilmiştir.

Ecevit ve Kosigin

(Baştarafı 1. Sayfa'da) **masına izin vermeme» ilkelerinin karşılıklı uygulanması benimsenmiştir.**

KITA SAHANLIĞI ANLAŞMASI

Kıta Sahanlığı Anlaşması ile ilgili görüşmeler çok olumlu bir hava içerisinde geçmiş ve teknik düzeydeki çalışmalar bir hafta sürdüğü halde anlaşma metni üzerinde kesin bir görüş birliğine varılmıştır.

Başbakan Ecevit ve Sovyetler Birliği Başbakanı Aleksi Kosigin tarafından imzalanan Karadeniz Kıta Sahanlığı Anlaşması, Karadeniz kıta sahanlığını her iki ülke arasında hakkaniyet ilkesine tam olarak bağlı bir biçimde eşit bölmektedir. Karadeniz'i ortadan bölen ve iki ülkenin sahil şeritlerinin girintili çıkıntılı özelliklerini de dikkate alan kavisli hattın kuzeyinde kalan bölümü Sovyetler Birliği'ne, Güneyindeki bölümü ise Türkiye'ye bırakmaktadır. Kıta sahanlığının Romanya ve Bulgaristan'a açılan bölümleri de bu ülkelerle yapılacak anlaşmalarla çözümlenecektir. Sözkonusu anlaşma her iki ülkenin doğal kaynaklarını araştırmak ve işletmek amacıyla ülke karasularının sınırlarını belirlemektedir.

FIR HATTI ANLAŞMASI

Öteyandan, görüşmeler sırasında FIR hattının saptanması konusunda iki ülke heyetleri arasındaki görüşmelerin sürdürülmesi kararlaştırılmıştır. Başbakan Ecevit ve beraberindeki heyet Ankara'ya dönerken heyetin uzmanlarından oluşan bir bölümü Moskova'da kalacak ve bu konudaki teknik görüşmelere hemen başlanacaktır. Diplomatik kaynaklar iki ülke arasındaki karşılıklı anlayış ve güven ortamı içerisinde FIR sorununun da kısa sürede çözüme ulaşmasının beklendiğini bildirmektedirler.

KÜLTÜR ANLAŞMASI

Yine dün imzalanan anlaşmalardan kültürel ve bilimsel işbirliğinin esaslarını belirleyen mübadele protokolü daha önceki protokolde yeralan «hükümetler arasındaki işbirliği» ilkesini çıkarmakta, bunun yerine «iki ülkenin halkları arasında işbirliği» ilkesini getirmektedir.

Sözkonusu protokol 1978-80 yılları döneminde geçerli olmak üzere kültürel ve bilimsel işbirliği etkinlikleri olarak Klasik Batı Müziği, Türk Sanat Müziği, bale ve opera sanatçısı, uzman ve topluluklarının değişimi, her iki ülkede yapılacak sanat festivallerine katılma, folklor grupları değişimi, karşılıklı olarak resim sergileri, ve film haftaları düzenlenmesi, yazar, gazeteci, kütüphaneci, arkeoloğ, öğretim üyeleri ve araştırmacıları değişimi, sanat, dil, edebiyat, tarih ve ekonomi ile teknik alanlarda karşılıklı burslar verilmesi, dil eğitimi alanında işbirliği olanaklarını öngörmektedir.

TİCARİ VE EKONOMİK İŞBİRLİĞİ

İki ülke heyetleri arasındaki görüşmeler sonunda ilk kez uzun vadeli bir Ticaret ve Sınai İşbirliği Anlaşması imzalanması üzerinde taraflarca görüş birliğine varılmıştır. Buna göre anlaşmanın detayları üzerinde gerekli çalışmalar teknik heyetler düzeyinde yapılacak ve metin hazır hale geldikten sonra anlaşma Eylül ayında Moskova'da imzalanacaktır. İmzalanacak anlaşma üç yıllık olacak, bu denemeden sonra edinilen deneylerin ışığında daha uzun vadeli bir anlaşma imzalanacaktır.

Uzun Vadeli Ticaret ve Sınai İşbirliği Anlaşması ile Türkiye'nin Sovyetler Birliği'ne yaptığı ihracatı yüzde 200 oranında artacak, Türkiye'nin bu ülkeye ihraç edeceği kalemlere demir dışı metaller, tiftik dokuma giyim eşyası, deri eşya, vagon, otobüs dahil edilecektir. Anlaşmanın getireceği en önemli huslardan biri de Sovyetler Birliği'nin Türkiye'ye petrol satması olacaktır.

Türkiye Sovyetler Birliği'nden petrol alımına bu yıl başlayacak ancak yıl ortasında gelindiğinden petrol ithalatı bu yıl için yüksek bir düzeyde gerçekleşemeyecektir. Varılan anlaşma uyarınca bu yıl Sovyetler Birliği'nden ithal edilecek petrol miktarı bir milyon ton olacak, bu miktar önümüzdeki yıldan itibaren üç milyon tonun altına inmeyecektir.

Yine aynı anlaşma çerçevesinde Türkiye, Sovyetler Birliği'nden Fuel-Oil ve motorin de satın alacak, ayrıca Sovyetler Birliği Türkiye'ye petrol araştırmalarında yardımcı olmak üzere teknik eleman ve araç gereç verecektir.

M.Ali: Sovyetlerde ırkçılık yok, 130 ulus barış içinde yaşıyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Sovyetler Birliği'ne yaptığı geziyi tamamlayarak ABD'ye dönen Muhammed Ali, New York Havaalanında verdiği demeçte, Sovyetler'de ırkçılık diye birşey bulunmadığını ve Sovyetler'de yaşayan 130 ulusun barış içinde dostça bir yaşam sürdürdüklerini söylemiştir.

Muhammed Ali, Brejnev ile yaptığı görüşmeden çok etkilendiğini belirtmiş ve Brejnev'in, sadeliği ile ayırdedilen büyük bir kişi olduğunu söylemiştir. Ali, Sovyetler'de sıcak bir ilgi ile karşılandığını ve bu ülkede ırk ayırımının yapılmadığını ve 130 ulusun barış içinde yaşadığını sözlerine eklemiştir.

Davadan döndüğü

(Baştarafı 1. Sayfada) bilgilere göre dün sabah Sakarya Yurdu'ndan yaralı olarak çıkarılan Ahmet Türkgenç, hastaneye kaldırılırken ölmüştür. Olaydan sonra Sakarya Yurdu'na gelen polis ekipleri yurt binasının, içerde kalan kişiler tarafından yıkanmakta olduğunu görmüştür. Yurt içinde yapılan kontrolde Sakarya Yurdu'nun mescit olarak kullanılan bir odasında duvarlarda 7 yeni kurşun deliği ve yerde kan izleri bulunmuştur. Bu arada yurt çatısına çıkan güvenlik kuvvetleri burada da yeni yıkandıktan sonra kurutulmak üzere bekletilen üzerlerinde kurşun delikleri ve kan lekeleri bulunan iki halı ele geçirmişlerdir.

Yurt binası içinde işlendiği açıkça belli olan cinayetle ilgili olarak Sakarya Yurdu'nda kalan 22 komandonun gözaltına alındığını belirten polis ilgilileri yapılan soruşturma sonucu öldürülen gencin varlıklı bir aileye mensup olduğunun anlaşıldığını bildirmişlerdir. Sözkonusu gencin, hergün özel Mercedes otomobili ile Sakarya Yurdu'na gelerek buradan bazı arkadaşları ile birlikte Beyazıt'taki eski adı ile Küllük Kıraathanesine gittikleri öğrenilmiştir.

Öteyandan öldürülen Atatürk Eğitim Enstitüsü öğrencisi gencin Şehremini Karakolu'na götürülen özel eşyaları arasında 1,5 milyon lira değerinde bir senet bulunduğu bildirilmiştir.

ÜGD BAŞKANI GAZETECİLERİ TEHDİT ETTİ

Öteyandan olaydan kısa süre sonra Sakarya Yurdu'na gelen Ülkücü Gençlik Derneği Başkanı **Fethi Yıldız**, Ahmet Türkgenç'in ülkücü hareket içinde sevilen biri olduğunu ve dışardan açılan ateş sonucu öldürüldüğünü iddia etmiş, aksini yazan gazetecilerden hesap soracaklarını bildirmiştir.

KOCAELİ

★ Kocaeli Valiliği amacı dışında faaliyette bulunduğu için Ülkücü Gençlik Derneği Kocaeli Şubesini süresiz kapatmıştır. Bu arada Değirmendere Kültür Derneğinin de 30 gün süre ile kapatılmasına karar vermiştir. Derneklerin polis tarafından mühürlendiği bildirilmektedir.

ÇANAKKALE

★ Çanakkale'de jandarmanın slogan söyleyen ilerici bir grubu dağıtmak bahanesiyle halkı dipçiklemesi ve kaçanları kovalarken şehirde korku yaratması tepkiyle karşılanmıştır. Durumu İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı'ya bildiren CHP üyeleri olayı protesto etmişlerdir.

ANKARA

★ Yenimahalle'de önceki gece **Şahin Sakitmez** adlı bir emekli assubaya ait bakkal dükkanına atılan patlayıcı madde hasara yolaçmıştır.

Kremlin'deki

(Baştarafı 1. Sayfada)

rilecek olan küçük kokteyle gazeteci alınmayacağını söylemiştik. Ama son anda şansımız yaver gitti ve çok az sayıdaki Türk meslektaşımızla birlikte resmi yemek öncesindeki kokteyle katılmak üzere Kremlin Sarayına gidebildik.

Bu geziyi okuyucularımız «adına» izlediğimize göre, sizin yerinize Kremlin'in, Çarlardan kalma görkemi ile komünistlerin, bu görkemi komünizmle nasıl uyumlaştırdıklarını sizler adına gördük.

Onlarca metre uzanan merdivenlerin alt basamağına geldiğimizde, içiçe geçmiş Kremlin salonlarının en sonunda şaşırtıcı bir tablo bizi çarptı. Şöyle elli metre kadar uzakta, yükselen merdivenlerin en sonunda tüm duvarı kapladığı için resim olduğunu farkedemediğimiz bir tablo... Lenin ve Komsomollar... Lenin bugünkü Sovyetler Birliğinin yöneticilerinin de aralarında bulunduğu genç komünistlerle konuşuyordu: baba ve öğretmen gibi. Tablo hünerli bir ressamın elinden çıkmıştı besbelli.

Biz Lenin'i ayırdetmiş ama, gördüğümüzün de bir tablo olduğunu çıkaramadığımızdan şaşırmıştık. Yanıbaşımızda Nazlı Ilıcak daha da şaşkın seslendi:

— Aaaa, ileride bir orkestra var.

Eh, n'apsın kadıncağız, onca uzaktan Lenin'i tanıyacak değil ya. Komsomollarla konuşan Lenin'i bir orkestra şefi sanmıştı. Bizce pek haksız da değil. Lenin, Sovyet halkının orkestra şefi değil miydi? Komünizmin maestrosu değil miydi?

Kokteyl son derece mütevazi idi. Kremlin'in görkemi ile çok önceden gelmiş Sovyet yöneticilerinin alçakgönüllü tavırları bir çelişkiyi değil, bir uyumu gösteriyordu.

İki adım ötemizde SSCB Bakanlar Kurulu Başkanı Aleksi Kossigin, Gosplan Başkanı Baybakov, adlarını bilmediğimiz Sovyet yöneticileri sohbet ediyorlardı. Ne koruma önlemi, ne başka bir şey. O kadar ki bir ara geri geri giderken az kaldı Kossigin ile çarpışıyorduk. Bereket biri omuzumuza dokundu da durduk.

Kokteyl için Ecevit'i beklerken küçük kokteyl salonundaki Sovyet yöneticilerini tanımaya çalışıyor, Türkiye Büyükelçiliğinden kimi bulduysak, «bu kim acaba?» diye soruyorduk.

Tabii onlar da... hiç birini tanımıyorlardı. Hayret...

Bir köşede sohbet eden çelebi görünüşlü, üniformalı bir Sovyet subayını benzettik birine. Uzun süre çıkaramadık. Elçilikten bir iki hanıma sorduk:

— Ay vallahi bilmiyorum ki... dediler.

Son anda bizde bir ışık çaktı. Bir Sovyet subayını nerden tanırız? Elbette fotoğraflarından filan, evet. Sözünü ettiğimiz subay: SSCB Genelkurmay Başkanı Ogarkov...

Gene sorduk:

— General Ogarkov olmasın acaba?

Hanımlardan biri konuştu:

— Vallahi bilmiyorum. Ama bizim Necil bilir herhalde.

O'nu hemen bulmak mümkün olmadığı için birkaç hanıma daha soruldu.

Onlar da tanımıyorlardı. Sonra aranılan bulundu. Soruldu.

O, olanca bilinçliliği ile yanıtladı:

— Ha o mu? Ecevit'in korunmasında görevli bir Sovyet generalidir. Adını bilmiyorum...

Şimdi siz «Eee, n'olmuş?» diyeceksiniz. Ne olmuş'u var mı? Ecevit geldikten sonra o generali de tanıttılar Ecevit'e:

— Sovyetler Birliği Genel Kurmaybaşkanı General Ogarkov...

Bunlar dün sabahtı. Bu sabah Kızıl Meydan'a gidildi topluca. Ecevit de az sonra resmi ekiple birlikte geldi. Mozoleyi selamlamaya hazırlanıyoruz.

Nazlı Ilıcak gene yanıbaşımızda. Yüzlerce ve yüzlerce metre süren ve ülkenin dört bir yanından «Lenin'e saygı» için gelen yurttaşların sıralarına baktı baktı:

— Haa, şimdi anladım, dedi, bunlar Moskova'ya gelebilmek için izin alamıyorlar. Seyahat özgürlüğü elde etmek için de «Lenin'i ziyaret edeceğim» diye mazeret uyduruyor geziyorlar Moskova'yı.

Geldiğimiz günden beri gazetecilere yardım etmeye çalışan Intourist rehberi, Türkçe bilen Ermeni delikanlı Armen, alıştığımız nezaketini ve sabrını taşırdı.

— Yani bunlar buraya izinle mi geliyorlar diyorsunuz?

Bizimki direndi:

— Aaa, tabi ayol. İzin almıyor musunuz. Rusya'da seyahat etmek için? Armen taşı gediğine koydu:

— Alacağız bayan alacağız da, kimden alacağımızı bilmiyoruz. Herhalde babamızdan izin almak gerekecek. Eh ben otuzüç yaşındayım. Babamdan izin istersem bana gülerler herhalde.

Kızıl Meydan Türk gazetecilerinin kahkahaları ile çınladı.

Lenin'in Mozolesi'nin önünde bu kahkahalar belki saygısızlıktı ama Ermeni delikanlı cevabı öylesine «cuk» oturtmuştu ki... Herhalde Lenin de bu 33 yaşındaki komünistin cevabından hoşnut olmuştur diye düşündük.

Bugünlük de bu kadar. Umalım ki teleks kanalları azizlik yapmasın ve bu akşam izleyeceğimiz ve şimdiden heyecanlandığımız Bolşoy'daki «Evrenin Yeraltısı Balesi» ile ilgili izlenimlerimizi aktarabilelim. Bu bale bu rada yılın sanat olayı olarak değerlendiriliyor. Yarına yeniden buluşmak dileğiyle...

Türkiye-SSCB dostluğu

(Baştarafı 1. Sayfa'da)

Karşılıklı gelişen ilişkilerin yükselen bir eğri çizdiği belirtilen yazıda, Başbakan Ecevit'in Moskova gezisinin bu yükseliş eğrisine yeni bir canlılık ve yeni bir atılım kazandırdığı ifade edilmiştir.

İSTA Haber Ajansı Dinleme Servisi tarafından kaydedilen sözkonusu yazı şöyle devam etmektedir:

«Kremlin Sarayı'nda yapıcı ve samimi bir hava içinde geçen görüşmelerde ele alınan sorunlar, ilişkileri daha da geliştirici doğrultudadır. Görüşmelerin temelinde, günümüzün en canlı, politik sorunlarından biri olan silahsızlanma, nükleer silahları yasaklama, barışı güvence altına alma konuları bulunmaktadır.

Başbakan Ecevit yaptığı konuşmada şöyle diyor: «Sovyetler Birliği, Türkiye Cumhuriyeti'ne, kuruluşundan beri ileriye doğru sağlıklı adımlar atması için büyük katkılarda bulunmuştur. İki ülke, ayrı toplumsal sistemlere ve ayrı ittifaklara bağlı olsalar bile, bu dostluk ve işbirliğinin geliştirilmesine engel değildir.» **Bu sözler doğrudur. Emperyalist ülkeler, topraklarımıza daldıkları, varlığımızı tehlikeye soktukları zaman, halkımıza dost elini uzatan kim oldu? Genç Sovyet Devleti. Kendi yaralarını sarma savaşındaki Sovyet halkı, komşusu Türkiye'yi o ölüm kalım günlerinde yalnız bırakmadı. Gösterdiği çok yönlü yardımlarla, ulusal bağımsızlığımızın elde edilmesine büyük katkılarda bulundu.**

Daha sonra Türkiye Devletini ilk tanıyan, onunla diplomatik ilişkiler kuran ve böylece ülkemizi uluslararası alanda yalnızlıktan ve soyutlanmaktan kurtaran, yine Lenin'in başında bulunduğu Sovyet Devleti oldu.

1930'larda Sovyetler Birliği'nin teknik ve parasal yardımları ile Nazilli ve Kayseri dokuma kombinaları kuruldu. O zaman atılan bu ekonomik yardım temelinin üstünde, bugün dev fabrikalar, rafineriler, barajlar, demir - çelik kombinaları yükseliyor. Bunlar, ulusal ağır endüstrimizin omurgası olduğu gibi, onbinlerce işçimizin önüne çalışma olanağı açıyor.

Sovyetler Birliği'nin tek bir politik koşula dayanmayan dostça yardımları ile Anadolumuzda NATO ve ABD üslerine inat yükselen fabrikalar, Türkiye SSCB dostluğunun sarsılmaz bi rer anıtıdır. Halkımız, işçi sınıfı, ilerici güçler, bu dostluk anıtını gözbebeği gibi koruyor. Koruyor, çünkü biliyor ki, karagün dostumuz Sovyetler ile işbirliğini geliştirmek, güçlendirmek, barışa, güvenliğe, insanlığa hizmet etmek demektir. Emperyalistlerin, NATO'cuların, Pekin'deki karşı devrimcilerin, bizdeki işbirlikçileri Demirellerin, faşist Türkeşlerin, Perinçekçi ihanet yuvalarının saldırılarına, provokasyonlarına, engellemelerine karşın halkımız, Türk - Sovyet dostluğunu daha da pekiştirecek, bu işbirliğini genişletecek, zenginleştirecektir. Bu dava başarılacaktır. Halkımız kararlıdır.»

Arjantin 78

(Olaylar-Haberler-Yorumlar)

Dünya üçüncüsü bugün belli oluyor

BREZİLYA-İTALYA

BUENOS AİRES (A.A.)

Dünya Kupasında büyük bir haksızlığa uğradığına inanan Brezilya ile kupanın en zorlu maçlarını yapan ve finali oynamaya lâyık bir takım olduğunu kanıtlayan İtalya, bugün Buenos Aires'in River Plate Stadında, dünya üçüncülüğü için karşı karşıya geleceklerdir. Bu maç aynı zamanda, Brezilya'nın 4-1 galibiyetiyle sonuçlanan 1970 Meksika Dünya Kupası finalinin de bir rövanşı olacaktır.

Brezilya, kupanın en çetin maçlarından birinde, Polonya'yı 3-1 yenmesine rağmen Peru'nun Arjantin'e 6-0 yenilmesiyle finalden mahrum kalmıştır. İtalya ise, Hollanda karşısında 1-0 galip bitirdiği bir 45 dakikadan sonra, neye uğradığını şaşırarak maçı 2-1 kaybetmiş ve finale çıkma şansını da yitirmiştir.

Üçüncülük maçı arefesinde, İtalya Milli Takımının menajeri Enzo Bearzot, Hollanda maçının hakemini sert bir dille suçlayarak, kasti faullere göz yumduğunu ve maçı çığrından çıkardığını ileri sürmüştür.

Bearzot, İtalya'nın üçüncülük maçına da, bir final havası içinde çıkacağını ve ulusal prestijini kurtarmaya çalışacağını söylemiştir.

Ancak İtalyan Takımında, Marco Tardelli ile Romeo Benetti'nin oynayamayacak olması, takım için büyük bir handikaptır. İki maçta iki sarı kart gördükleri için otomatikman bir maç için cezalandırılan bu iki oyuncunun yanısıra, Mauro Bellugi'nin sakatlığı henüz geçmemiştir.

İtalyan Takımı kesinlikle belli olmazken, Brezilya'nın sahada şu onbirle yeralması beklenmektedir:

Leao - Toninho, Oscar, Amaral, Nelinho, Batista, Cerezo, Dirceu, Mendonca, Roberto Gil.

VOGTS VE 4 FUTBOLCU ALMAN MİLLİ TAKIMINDAN İSTİFA ETTİ

ASCOCHİNGA (A.A.)

Batı Almanya'nın, kupanın son maçında Avusturya'ya 3-2 yenilmesinden sonra Alman kampında başlayan kaynaşma, nihayet perşembe günü, dört oyuncunun birden milli takımdan istifalarıyla doruk noktasına ulaşmıştır.

Kaptan Berti Vogts, Holzenbein, Erich Beer ve Schwarzenbeck, takımdan kesin olarak ayrıldıklarını ve bir daha milli takımda oynamayacaklarını söylemişlerdir. Kaptan Vogts ile Almanya'nın kupada yaptığı maçlarda kendisine hiç şans tanınmayan Schwarzenbeck'in istifaları normal karşılanmakla beraber Holzenbein ve Beer'in ayrılmaları şok etkisi yaratmıştır.

Holzenbein, öfke dolu bir demeç vererek, altı yıldan beri sustuğunu ve artık sabrının taştığını belirterek:

«Milli takımda herkese çocuk muamelesi yapıyorlar. Giyeceğimiz elbiseye bile karışıyorlar. Yazdıklarınız ve söylediklerimiz hep kontrol ediliyor» demiştir.

Takımdan ayrılan Vogts'un yerine takım kaptanlığına getirilmek istenen, fakat bunu kabul etmeyen kaleci Sepp Maier ise şunları söylemiştir:

«Milli Takımdan ayrılmak niyetinde değilim. Bu bakımdan konuşmak istemiyorum. Ancak sizlere, inanamayacağınız şeyler de anlatabilirim. Fakat şimdilik susacağım. Milli Takımda kalmak istiyorum.»

Uzun bir süredir gazetecilerle arası açık bulunan Berti Vogts ise kamptan ayrılırken Alman gazetecilerle el sıkışmış ve hepsine teşekkür etmiştir.

Alman Milli Takımı bugün Buenos Aires'ten Frankfurt'a hareket edecektir.

KUPA FİNALİNİ İTALYAN HAKEM, 3.'LÜK MAÇINI İSRAİLLİ HAKEM YÖNETECEK

BUENOS AİRES (THA)

Altı saat süren iki toplantıdan sonra Arjantin ile Hollanda arasında oynanacak Dünya Kupası final maçının İtalyan hakemi Sergio Gonella tarafından yönetilmesi FİFA tarafından kararlaştırılmıştır.

Gonella'ya yardımcı olarak Avusturyalı hakem Erich Linemayr ve Uruguaylı Ramon Barreto görevlendirilmiştir.

Diğer taraftan cumartesi günü oynanacak ve dünya üçüncü-dördüncüsünü saptayacak İtalya-Brezilya maçının İsrailli hakem Abraham Klein tarafından yönetileceği, yan hakemliklerini de Macar Kacoly Plotai ve Meksikalı Alfonso Archundia'nın yapacağı açıklanmıştır.

ARJANTİN - HOLLANDA FİNAL MAÇI BERABERE BİTERSE SALI GÜNÜ YİNELENECEK

Yarın oynanacak olan Hollanda - Arjantin final karşılaşmasının uzatmalarda da berabere kalınması halinde penaltı atışlarına başvurulmayacağı, maçın salı günü tekrarlanacağı haber verilmiştir.

Bu arada İtalya ile Brezilya arasındaki bugünkü karşılaşma berabere sonuçlandığı takdirde maçın tekrarlanması FİFA tarafından kararlaştırılmıştır.

Maç berabere sonuçlanırsa, 15'er dakikalık iki devre oynanacak ve durum değişmediği takdirde sonuç penaltı atışları ile saptanacaktır.

BREZİLYA'DA KONUŞULAN TEK KONU ŞİKE

RİO DE JANEİRO (A.A.)

Peru'nun Arjantin'e 6-0 yenilerek Brezilya'nın Dünya Kupası finaline yükselmesini önlemesi, Brezilya'da günün konuşan tek konusu olmaya devam etmektedir.

Brezilya TV'sinin yüzlerce kişi ile yaptığı mülakat, tüm Brezilyalıların, Peru'nun şike yaptığına kesinlikle inandıklarını ortaya koymuştur.

Rio'da çıkan «Ultima Hora» Gazetesi «Soygun» başlığı altında, Brezilya'nın finale çıkmasının önlendiğini belirtirken «Jornal do Brasil» Gazetesi de, menajer Cautinho'ya atfen «Dünya futbolu için utanç günü» diye manşet atmıştır.

«Jornal dos Soports» Gazetesinin başlığı şöyledir:

«Utanmaz Perulular» Rio'nun akşam gazetesi «O Globo» ise, Peru'nun, Arjantin'e açık farkla yenilmekle Brezilya'nın hakkı olan bir finali Arjantin'e sattığını ileri sürmüştür.

Sporseverlerin büyük bir kısmı, Peru'nun maçı sattığına inanmakla beraber Arjantin'e karşı fazla bir öfke beslememektedir. Bir futbolseverin dediği gibi, bütün Güney Amerika'nın tek arzusu, kupanın Latin Amerika'da kalmasıdır.

Bu arada gazeteler, Avusturya'nın Batı Almanya'yı 3-2 yenerken çıkardığı oyun ile Peru'nun 6-0 yenilirken çıkardığı oyun arasında mukayese yapmakta ve şöyle demektedirler:

«Avusturya futbol ahlâkının ne demek olduğunu gösterirken, aynı şeyi Peru için söylemek olanaksızdır.»

CRUYFF'SUZ HOLLANDA'NIN BAŞARISI ÖVÜLÜYOR

MADRİD (THA)

Beş futbol mevsimi Cruyff'lu Barselona Futbol Takımının maçlarını izleyen İspanya spor yazarları, sarı fareden yoksun Hollanda Milli Takımının Dünya Kupası finaline yükselmesini öven yazılar yayınlamaktadır.

«İnfocmaciones» Gazetesi şunları yazmaktadır:

«Geçen Dünya Şampiyonasındaki başarılarını Cruyff olmadan da yenileyebildiler. Bu da kendisine bin kere oynaması rica edilen, fakat bunu umursamayan şımarık Cruyff'un yüzüne vurulmuş bir şamardır.»

FİNALİ 1,5 MİLYAR KİŞİ TV'DEN İZLEYECEK

BUENOS AİRES (A.A.)

Arjantin Devlet Televizyon Kurumu «A 78 TV» pazar günü, Arjantin ile Hollanda arasında yapılacak final maçını 90 ülkede 1 milyar 500 milyon insanın televizyon başında izlemesinin beklendiğini söylemiştir.

Televizyon Kurumu, Eurovision'un tahminlerine göre, TV seyircisinin 1 milyar 680 milyon olabileceğini ve bunun da, kupa finali gibi münferid bir olay için yeni bir rekor teşkil edeceğini kaydetmiştir.

SAHİBİ
POLİTİKA Basım Yayın A.Ş. adına
KEMAL TÜRKLER

Genel Yayın Müdürü: AYDIN ENGİN
Müessese Müdürü: HALUK YETİŞ

Yazı İşleri Müdürü: AYDIN ŞENESEN
Teknik Yönetmen: YAVUZ KÖSEMEN
Ankara Temsilciliği: İSTA (SÜLEYMAN COŞKUN)

DİZGİ: Politika Basım Yayın A.Ş. Tipo Tesisleri
BASKI: Asya Gazetecilik ve Neşriyat Ltd. Şti. Matbaası
ANKARA BASKISI: Yenigün Gazetesi Matbaası

Abone koşulları:
Yurt içi Yıllık 750 TL - 6 aylık 400 TL - 3 aylık 200 TL
Yurt dışı Yıllık 900 TL - 6 aylık 500 TL - 3 aylık 250 TL
Avrupa uçak farkı olarak her sayı için 6.50 TL ek ücret alınır

İLAN TARİFESİ
Bütün Türkiye ve Avrupa sütun santimi 200 TL
İstanbul Baskısı 100 TL Yayın İlanları 50 TL

Uluslararası 6. İstanbul Festivali sürüyor

Bu yıl altıncı kez yapılan Uluslararası İstanbul Festivali sürüyor. Yabancı ve yerli sanatçıların çeşitli dallarda katıldıkları festivale katılımın büyük ölçüde olmadığı bildiriliyor. İstanbul Festivali'ne bu yıl katılan topluluklar arasında Senega Ulusal Balesi, Leningrad Maly Akademik Balesi, Fiesta de Espana adlı toplulukların büyük ilgi göreceği sanılıyor. Festival'e katılacağı bildirilen topluluklar arasında Siyah Tiyatro (Prag), George Enescu Farmonu Orkestrası, Smetana Dörtlüsü, Nikolais Dans Topluluğu, Varşova Devlet Operası gibi yabancı toplulukların yanısıra, Enderun Fasıl Topluluğu, Devlet Klasik Türk Müziği Korosu gibi yerli topluluk ve korolar yer alıyor.

Slobodan Stankoviç

Festival'in Salı gününe kadar ki programı şöyledir:

24 Haziran Cumartesi (bugün): Smetana Dörtlüsü (Aya İrini, 19.00), Varşova Devlet Operası, «Loudun Şeytanları» (Açık Hava Tiyatrosu, 21.30), İstanbul Belediyesi Tatbikat Topluluk Şehir Armonisi (Gülhane Parkı, 17.00).

25 Haziran Pazar: İstanbul Belediyesi Folklor Tatbikat Topluluğu, Şehir Armonisi (Gülhane Parkı, 17.00).

26 Haziran Pazartesi: Victor Pikaizen, Heman Resitali (Aya İrini).

27 Haziran Pazartesi: Sevin Berk, Arp Resitali (Aya İrini, 19.00), Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Halk Oyunları Topluluğu (Açık Hava Tiyatrosu, 21.30).

28 Haziran Salı: Slobodan Stankoviç, Şan Resitali (Aya İrini, 19.00).

Leningrad Maly Akademik Balesi

Politika'da sanat * edebiyat

Avni Dilligil Ödülü'nü alan İstanbul Anadolu Lisesi Tiyatro Kolu adına Hülya Canbakal ile bir söyleşi

Hülya Canbakal

Konuşan: RÜKSAN DOKSATLI

— İstanbul Anadolu Lisesi Tiyatro Kolu bu yıl İLTÖ yarışmasında birincilik aldı. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

— İstanbul Anadolu Lisesinde önceki seneler yapılan çalışmalar örgütsüzdü. Önceki sene «MACBETH» oyunuyla ödül almasına karşın bu çalışmalar sürdürülemedi ve belli bir kopukluk bugüne kadar geldi. Biz her şeyden önce eğitsel kollardaki bürokrasiyi yıkmak istedik. Özellikle tiyatro kolundaki engellerle uğraştık: «ÖLÜ CANLAR» Milli Eğitim Bakanlığının önerdiği listede olmamasına rağmen idarece sakıncalı bulunmadı. Ancak bu işlemler engelleyici şekilde uzatıldı. Ayrıca Şubat tatilinin uzaması, oyun çalışmalarını aksattı.

Daha sonra metinler dağıtıldı. İlk çalışmalar yapıldı. Ancak bu ön hazırlık çok uzun sürmedi. Oyun çalışmalarıyla beraber gerçekleşti. 15 tablodan oluşan oyunun meseli çıkarıldı Tabloların özü anlaşıldıktan sonra bu tablolardaki tiplerin, olayların teorik incelenmesi yapıldı. Bu tabloların çalışmaları ve ortaya çıkması özü incelenmiş, her tabloyu her arkadaşın yorumlaması ve kendine göre güncel yorumlar katması sonucu oldu. Birden fazla arkadaşın denendiği bu doğaçlamaların sonunda, doğru yorum bulunuyordu. Bu işlem bittikten sonra da rol dağıtımı kesinleşti.

Oyunun günümüzle ilişkisini kuran anlatıcı öğesini kullandık ve anlatıcının metnini kendimiz yazdık.

Oyuun hazırlanışı sırasında herkese görev verecek komiteler kurduk. Dekor, koştüm, ışık, efekt, müzik, basın-yayın v.b.

Bu çalışmalar sırasında ERGİN ORBEY ve ZELİHA BERKSOY'un katıldığı bir konferans düzenledik ve çeşitli sorularla genel olarak tiyatro oyunu ve oyunculuğu hakkında bilgilerimizi genişlettik.

Provalardan sonra denetim için okulda bir kere oynadık.

— Okulun Tiyatro kolu seçilip çalışmaya başlayınca amacı ne idi? Neler yapmak istedi?

— Okulun tiyatro kolu, olayı geniş kapsamlı ele aldı. Amaç İLTÖ için oyun düzenlemek değil, genel olarak teorik eğitimle sürdüreceği çalışmaları bir oyunla noktalamaktı. İLTÖ'ye katılma bu çalışma sonunda gerçekleşti. Bunun için tiyatro kolunun yapacakları henüz bitmiş değil. Sadece tiyatro kolunda olanlarla değil, bütün kitleye sıkı bağlar kurma ereğimiz oyunun hazırlanışı sırasında gerçekleşti. Dekorların hazırlanışında arkadaşlardan çok yardım gördük.

— Amatör tiyatronun işlevini okul düzeyinde yerine getirmesi için neler yapılabilir?

— Amatör tiyatro mesajlarını en direkt, en korkusuzca (gişe kaygusu olmadan) ulaştırabilen tiyatrodur. Bu niteliğe sahip olması nedeniyle, profesyonel tiyatrolardan farklı olarak sanatı egemen sınıfların hizmetinden çıkararak ona karşı bir silah olarak kullanmalı, yani alt yapıda varolan değişmeleri üst yapıda sürdürmeli. Bunu başarabilmek için gidilecek sınıf doğru saptanmalı ve seyirciyi çok iyi tanımalı. Yani gidilecek sınıfla bütünleşme gerçekleşmeli. Okul düzeyinde ise, amatör tiyatro işlevini ancak çok yönlü çalışarak yerine getirebilir. En geniş kitleyle sıkı bağlar kurarak bilgilenme ve edinilen teoriyi eyleme (oyuna) dönüştürme şeklinde olabilir.

— Bundan sonraki çalışmalarınız hakkında bilgi verir misiniz?

— Bu oyunun hazırlanışı sırasında çok eksiklerimiz olduğunu gördük. Bunu kollektif çalışmayla yenmeye çalıştık. Yani oyunun başarısıyla anladığımız, bireysel sivrilmeler değil, çok üstün olmasa da, oyunun dekoru, kostümü, efektiyle tam bir uyum, bir bütünlük oluşturması. Bundan sonraki çalışmaları aynı anlayışla sürdürmek amacındayız.

AFSAD: «Doğal Değerlerimiz ve Korunması» konulu dia gösterisi düzenledi

Ankara Fotoğraf Sanatçıları Derneği (AFSAD), çevre korunması ile ilgili olarak, «Doğal Değerlerimiz ve Korunması» konulu bir dia gösterisi düzenlemiştir.

Ankara Sanatseverler Derneği'nde 23 Haziran günü saat 18.30'da yapılacak olan gösteriyle ilgili olarak kuşbilimcisi Tansu Gürpınar şunları söylemiştir:

«Doğal değerlerimiz başlığı altında işlenecek olan konu, Türkiye'nin canlı kaynaklarıdır. Daha öz bir deyimle yaban hayatıdır. İnsan tarafından kültüre alınmamış ağaçlar, otlar ve diğer bitkiler, geyikler, kuşlar, sürüngenler ve benzerleri konunun temel öğeleridir. Ancak kısa bir dia gösterisinde bunların hepsini birden anlatmaya olanak yoktur. Bu nedenle Türkiye'nin önemli ekolojik sistemleri, içerdiği yaşam birlikleri ve bunların korunması üzerinde durulacaktır.»

Sovyetler'de sanatta varılan düzey «fırsat eşitliği»nin sonucudur

Sovyetler Birliği'nde sanatın çeşitli kollarında ulaşılan yüksek düzey kadar, sanatın ve kültürün topluma yaygınlığının, yani tüm toplum kesimlerinin, sanattan en yüksek düzeyde yararlanmaları olgusunun temeli, eğitim, kültür ve sanatla uğraşmada ve eğitim, kültür sanat ürünlerinden yararlanmada, halkın sahip bulunduğu fırsat eşitliğidir. Ülkede, 260 milyon nüfusun tümü bu fırsat eşitliğine sahip olduğundan, en yetenekli kişilerin en küçük yaşlardan belirlenip, onlara gerekli eğitimi özenle vermek mümkün olabilmektedir. Sovyetlerin müzik, bale, tiyatro, sinema ve diğer sanat alanlarındaki başarılarının sırrı, yine Sovyet sanatçıları tarafından «Fırsat eşitliği ve sanatın topluma yaygınlaştırılması»yla açıklanmaktadır.

1963'de tiyatro sanatçısı olanların bugün sadece yüzde 10'u sanatla ilgili

Kısa adı Tİ-SAN olan Tüm Tiyatro Sanatçıları Birliği bir bildiri yayınlayarak tiyatro sanatçıların günümüzdeki durumuna değinirken 1963 yılında meslekten tiyatroyla ilgili olanlardan bugün ancak yüzde 10-15'inin halen sanatla uğraştığını açıklamıştır. Yayınlanan bildiride özetle şöyle denmektedir.

«Kaynağını Anayasamızdan alan düşünce ve sanat özgürlüğü, varlığının nesnel koşulları ortadan kaldırıldığında, fiilen de yok olacaktır. 1963 yılının meslekten tiyatro sanatçılarından (ödenekliler dışında) bugün ancak % 15'i sanatla uzaktan yakından ilişkilidir. Geri kalanlardan çoğu geçimlerini (isteklerine karşın) başka alanlarda aramaktadırlar. Bu düpedüz bir sanatçı «erozyonu»dur. Yurdumuzda sanat üretim niteliğinde bir düşmeyi beraberinde getirdiği kesindir. Oysa bir ülkedeki manevi üretim düzeyi, ülkenin kültürel varlığını, etkinliğin demokratikleştirilmesine sıkı sıkıya bağlıdır. Geniş kitlelerin bilfiil sanat üretimine katılmaları kültürel düzeyin yükselmesinin baş koşuludur. Eğer iktisadi durum bunu engelleyici boyutlardaysa Anayasalardaki özgürlükler sözde kalacak, soyut kavramlar olmaktan öteye geçemeyeceklerdir. Seçkin ve varlıklı bir küçük kesim dışında sanat üretimi bir meslek olarak ortadan kalkacak, sanat özgürlüğü, karşıtına, özgürsüzlüğe dönüşecektir.

Çabamız örgütlü olmak zorundadır. Hem kendi içimizde, hem her alandaki yandaşlarımızla saf tutmalı, örgütlenmeliyiz.

TRT ile dramatik sanatçıların ilişkilerini düzenlemek için DETÇA ve FİLMSES ile birlikte başladığımız ortak girişim bunun en net 'modeli' olacaktır.

Ödenekli tiyatro sanatçılarının yasal hakları verilmeli, maaşlı oluşlarıyla sanatsal özgürükleri arasındaki karşıtlık kaldırılmalı, devlet-sanat ilişkileri hükümet baskısından kurtarılarak sanatçıların demokratik meslek örgütlerinin kuruluş ve işleyişinde belirleyici olacakları Özerk Kültür Kurumu gerçekleştirilmeli, sanatçıyı üretim alanı dışında çalışmaya zorlayan iktisadi koşullar bu Kurumca düzenlenmelidir.

Özgürlükçü kamuoyunun oluşmasında sanat ortamının en etkin alanı olan bağımsız, ödeneksiz, gerçekten özerk tiyatrolar devletçe, sendikalarca, demokratik örgütlerce, tüm ilerici, yurtsever kuruluşlarca desteklenmelidir.

Düşünce ve sanat özgürlüğü üzerindeki tüm baskılar kalkmalı, anti-demokratik yasalar değiştirilmeli, insanlarımız barış ve demokrasi yolunda özgürce ilerlemelidirler.

GELEN/GİDEN

Ali Taygun

SANATIN ÖZÜ-YAPITIN İÇERİĞİ -1-

Hiç dilimizi bilmeyen birine, söz gelimi bir Japon'a, bir müzik parçası, söz gelimi bir marş dinletsek.... Adama, **«bu marş ilericilerin mi, yoksa faşistlerin marşı mı?»** diye sorsak....: Bilebilir mi?

Ya da kendimiz -hiç Almanca bilmiyoruz. 1930'lar Almanyasından bir plak dinlesek. Yapıt bir Nazi marşı mı, yoksa anti-faşist bir içerik mi taşıyor; anlayabilir miyiz?

Sanat yapıtlarının siyasal bir içeriği vardır kuşkusuz. Yapıtta siyasetten hiç söz edilmese bile, bu böyledir diyoruz. En sıradan bir **«aşk hikayesi»** dahi yazarının toplumsal çelişkilere bakış açısını yansıtır.

TV'de sinema programlarında yüzlercesini izlediğimiz yerli filmleri ele alalım. Böyle filmlerin çoğunun konusunu **fakir oğlan - zengin kız** (ya da tersi) ilişkisi oluşturur.

Önce bir aşk doğar bu ikisinin arasında. Sonra sınıf ayırımı engeller birleşmelerini. Kızın babası, zengin nişanlısı, oğlana aşık başka biri türlü desiseyle sevgilileri ayırır birbirinden. Sonunda da bütün oyunlar anlaşılır, oğlanla kız kavuşurlar. İyiler barışır, kötüler ölür ölmesine, ama dikkat ederseniz filmin sonunda **sınıfsal yapı** hiç bozulmaz. Ya yoksul oğlan zengin olur, ya da varlıklı baba onu kabul eder (çalışkandır; aile işini o yürütecektir bundan böyle). Yani fakir taraf daima sınıf atlar filmin sonunda.

Şimdilik bu yerli film şablonunu -ilerideki yazılarımızda da[illegible] iyi incelemek üzere- bir kenara bırakalım. Demek ki, yerli filmler sınıf ayırımını belirleyici etken kabul etmeleri bakımından siyasal içeriklidirler; bu çelişkiyi değişmez olarak gördükleri, **değişebilirliği** söz konusu etmedikleri için de **gerici** bir siyasal görüşü yansıtmaktadırlar.

Sanat yapıtlarının tümü **ister istemez** siyasal bir içerik yansıtır demiştik. Ya sanat? Sanatın kendi? Yapıtların içeriğinden ayrı olarak, sanatsal etkinlik; eski bir deyişle **bizatihi sanat**; özü açısından siyasi midir? Sanat insanların ilerleyiş savaşımında bir silahtır kuşkusuz. Ama tabanca da bir silahtır. Tabancayı kimin tuttuğu onun tabancalığını değiştirmez. Bir faşistin elindeki parabellumu, bir demokrat koparıp alsa ondan; silah gene **parabellum**dur. Uzayıp kısalmaz, kalibresi değişmez. Sanat da böyle midir?

Sanat için böyle diyebilir miyiz? Diyebilir ya da diyemezsek sonucu **ne olacaktır bu yargının?**

Eğer sanatın bir tabancadan farksız olduğunu savunuyorsak, sanatçı olarak yapacağımız şudur: Dünya görüşümüze uygun bir **bildirge** (mesaj), ona uyumlu bir konu, malzeme alırız. Bu siyasal içeriğin ifade biçimini buluruz. Yapıtı tamamlar, sağlıklı ellere teslim ederiz. Sorumluluğumuz bu kadardır.

Faşistlerin kahrolmasını istiyorsak örneğin, kahrolan bir faşist ve onu kahredenlerin resmini yapabiliriz. (Tabii, bir faşist de bunun **tam tersini** yapabilir: o da kahrolan bir demokrat ve kahreden faşistleri çizebilir.)

Ya da bir marş besteleyebiliriz:

Kahrolsun faşistler
Onlar katildirler, onlar hain!

diye. (Faşist eğilimli biri de çıkıp, bizim marştaki **'faşist'** sözcüğünün yerine **'demokratlar'** sözcüğünü koyabilir. Bu durumda,

Kahrolsun demokratlar
Onlar katildirler, onlar hain!

diye bir marşları da olabilir.)

Bir sözcük değişince, yapıtın **siyasal içeriği, bildirgesi** tam tersine dönüşmüştür. Aynen el değiştiren tabanca gibi....

Karşıt bir örnek verelim. Ünlü belgiyi tersine çevirmeye uğraşalım.

«Bütün ülkelerin parababaları birleşin
Zincirlerinizden başka kaybedecek şeyiniz yoktur.»

Olmuyor Saçma!

«Sermayenizden başka kaybedecek şeyiniz yoktur.»

diye bir daha tersine çevirsek, belgi, mizah gücü ile gene ilk içeriğini ifade ediyor. Ne kadar uğraşırsak uğraşalım, siyasal içeriğini değiştiremeyiz bu belginin, Ya saçma olur, ya ilk anlamını korur.

Bir belgi bir sanat ürünü değildir kuşkusuz. Bir raslantıdır bu ünlü belginin bu özelliği taşıması. Ancak, sanat ürünlerinde, sözcükleri, **'bildirgesi'** değiştirilirse karşıtına dönüşmeme, ilerici iken gerici olmama özelliği ne anlama gelir? Bir raslantı sonucu mu böyle olur bazı sanat ürünleri yoksa, belirli bir siyasal özün sanatı zorlaması sonucu mu?

Birkaç cumartesi bu köşede buna benzer sorular üzerinde duracağız. Esas meselemizi şöyle özetleyebiliriz; Toplumdaki temel çelişki, sanat yapıtlarını **belirleyici** olarak sanatın özüne de yansır mı? Nasıl yansır? Öyleyse eğer, bunun sonuçları nelerdir?

İFSAK KONGRESİNİN ARDINDAN...

Kongre ileri atılan bir adım oldu

İBRAHİM AKYÜREK
(İFSAK Başkan Yardımcısı)

Ülkemizde fotoğrafçılığın hızla gelişmesi kongremizin önemini artırıyor, bize ağır sorumluluklar yüklüyordu. Bu sorumluluğun bilinci içinde kongremizi yaptık. İlk kez böylesine canlı, demokratik geçen kongremiz, önemli kararların alındığı ileri bir adım oldu.

İki yıl öncesine kadar İFSAK, fotoğraf dünyasına kapalı, çalışır üye sayısı kısıtlı, fotoğrafçılığı yalnızca hobi olarak kabul eden insanların biraraya geldiği aile havası görünümündeydi.

Toplumun daha iyiye, daha güzele dönük durdurulmaz yasasına göre bu böyle gidemezdi. Gitmedi de. 1974 yılında dernek çalışmalarına ilerici, yaratıcı, amatörler olarak katıldık. Özverili çalışmaların sonucu 1976 yılında derneğimizin dışa kapalı, hobi - aile havası kırıldı, yönetimde söz sahibi olundu. Gelen günlerde İFSAK dışa açıldı, üye sayımız hızla arttı; yarışma, sergi ve gösteriler sağlıklı yerine oturdu.

1976'dan beri fotoğraf ülkemizde iyice serpilip gelişiyor, yığın örgütleri sendikalar, demokratik kuruluşlar kendi bünyelerinde fotoğraf merkezleri, birimleri, kolları oluşturuyorlar. Okullarda fotoğrafçılık rehberlik dersleri arasında yerini alıyor, fotoğrafçılık kolları oluşturuluyor. Sergi ve gösterilerin, yayınların artışı, basının belirgin ilgisi fotoğrafçılığın ülkemizdeki hızlı gelişiminin kanıtları oluyor.

Ne var ki, «patlama sayılabilecek bu gelişme karşısında İFSAK'ın çalışmaları cılız kalıyordu. Fotoğrafçılara ve ürünlerine yönelik saldırılar, fotoğraf malzemelerindeki karaborsa, artan üye sayısının **nitel** olarak değerlendirilmemesi, tabanın söz sahibi olmaması aksayan yönler oluyordu.

AFSAD'ın 2 Nisan'da Ankara'da yapılan «Türkiye'de Fotoğraf Sanatının İşlevi» konulu tartışmalı toplantısı İFSAK'da bir şeylerin değişeceğinin göstergesi oldu. Toplumumuzdaki hızlı değişimin içinde olan genç arkadaşlar, sorunlarına sahip çıkarak, yapıcı eleştirileriyle, derneğin ileri bir adım atmasında itici güç oldular.

Kongremizde alınan «Derneğimizdeki ve diğer sanat kuruluşlarındaki sanatçılara ve ürünlerine yönelik anti-demokratik uygulamalar karşısında tavır alınması» kararı, İFŞAK,ın, Demokrasi savaşımındaki yeri açısından sevindirici oluyordu.

Bugün, İFSAK amatörlüğün sınırsız yaratıcılığını, enerjikliğini, çıkarsız çalışmalarını birlikte getiren genç arkadaşlar ile dolu. Bu genç arkadaşları plânlı, düzenli bir örgütlenme ile derneğimiz için yararlı kılmak gerekiyor. Çünkü amatörlere verilen önem geleceğe verilen önemdir, ileriye dönük yatırımdır. Çünkü amatör, «çoğunluktur».

Şimdi, önümüzde duran güncel görev; alınan kararları yaşama geçirmek, üye tabanımızın isteklerini gözardı etmemek, demokratik işlerliği yaygınlaştırmak oluyor.

Tüm İlerici, Devrimci, Demokrat, bir arada çalışarak sorunlara çözüm arama ilkesini benimsemiş İFSAK'lı arkadaşlarımızın, fotoğrafa BİLİMSEL heyecanlarını katarak derneğimiz çalışmalarına omuz vermelerini bekliyoruz.

Gücümüzü, savaşsız-sömürüsüz bir dünyayı amaçlayan, «tarihin durdurulmaz akışını» Vizör'den gözleyen BİLİMSEL FOTOĞRAF HEYECANIMIZ'dan alıyoruz.

Haydi..! Bu gücü birlikte kullanalım.
İFSAK'ımız yaşasın..!